



Preden izbereš svojo vzmetnico me dobro poglej samo mene kličejo **Jogi**

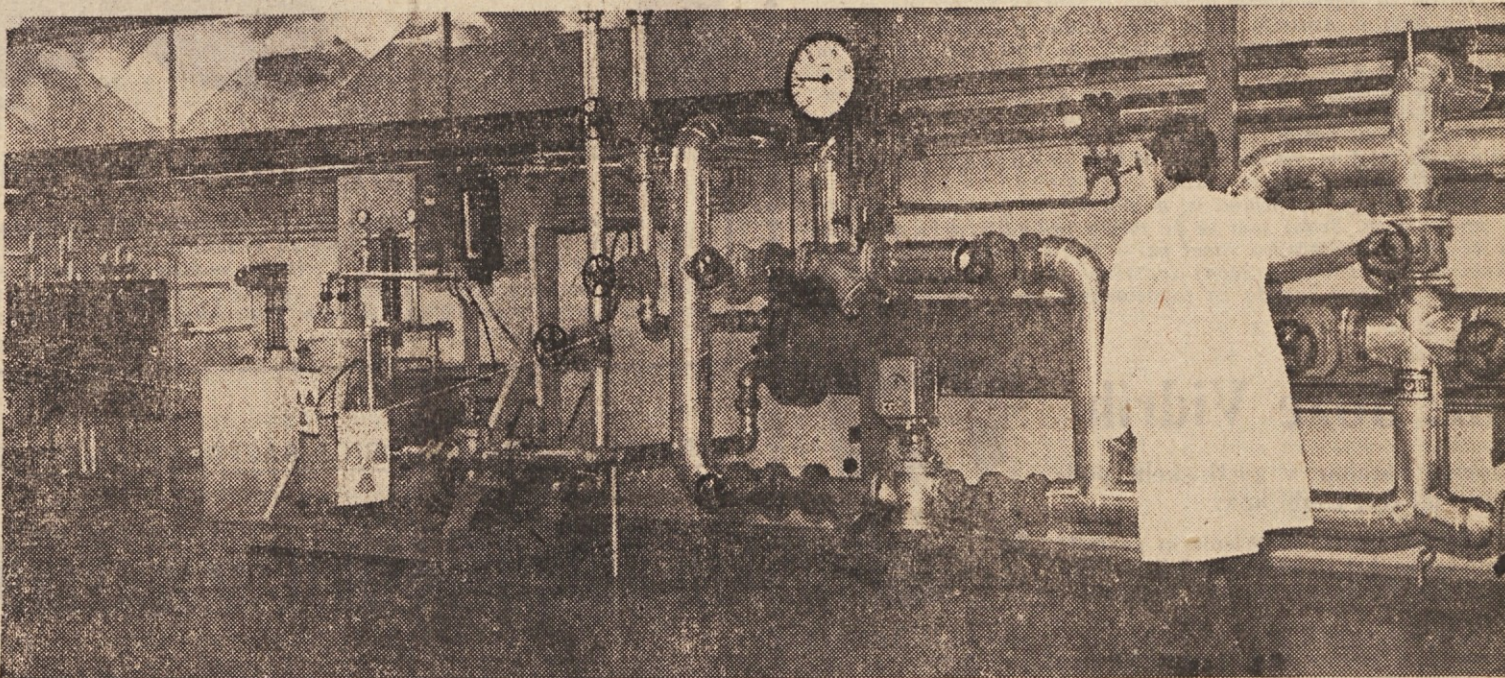
... kajti vzmetnic je mnogo, Jogi pa samo tista, ki jo proizvaja **MEBLO**



DELAVSKA ENOTNOST

Sobota, 1. septembra 1967

Št. 34, leto XXVI



Atomski reaktor nuklearnega inštituta Jožef Stefan, ki obratuje v Podgorici pri Ljubljani, je praznoval svoj prvi rojstni dan. Leto je minilo od takrat, ko so strokovnjaki v tem reaktorju prvič izobesili napise »POZOR — SEVANJE«. Leto prizadevanj, truda in požrtvovalnosti naših strokovnjakov je minilo za javnost neopazno. Pa vendar je reaktor in delo kolektiva v Podgorici za nas izredno pomembno. Podgorica daje nekatere radioaktivne izotope zlasti za potrebe naše medicine. Brez njih bi marsikateri bolnik bil zapisan neogibni smrti. Nič manjši ni pomen tega reaktorja za atomsko fiziko, saj lahko v njem opravijo zdaj osnovne raziskave s tega področja. Več o pomembnosti te znanstveno-raziskovalne ustanove in o prizadevanjih kolektiva berite v prihodnji številki »Delavske enotnosti«.

TOMOS POVEČUJE SVOJ DELEŽ V PROIZVODNJI AVTOMOBILOV CITROEN

Koper—Pariz

Pred 7 leti je pripeljal s Tomosovega montažnega traku prvi Citroenov spaček in v ta čas segajo tudi prvi spodbudni začetki sodelovanja med velikonom evropske avtomobilske proizvodnje firmo Citroën in Tomosom iz Kopra.

Iz leta v leto se je Tomos bolj navezoval na očeta spačka, amija in DS 19, ki je pri nas bolj znan pod imenom »žaba«. Med domačimi proizvajalci avtomobilskih elementov je Tomos pridobil še 12 sodelavcev in se uvrstil na spodnjo lestvico nekaj desetih Citroenovih kooperantov s treh zemeljskih celin.

Pred meseci pa je poslal Citroën Tomosu ponudbo, ki obeta koprskemu avtomobilskemu proizvajalcu za nekaj klinov višje mesto na lestvici Citroenovih sodelavcev. Citroën je ponudil Tomosu izdelavo več elementov za svoja vozila. V Tomosu so izbrali dva — nosilec amortizerja in nosilec motorja. Prizadevni Tomosov kolektiv je tako dobil veliko priznanje za dosedanje solidno kooperacijo in večji delež v Citroënovi delitvi dela.



Do marca prihodnjega leta je Tomosov montažni trak Citroenovih avtomobilov razprodan. Za velike proizvajalce avtomobilov še ni razloga za zavist, kajti letošnja Tomosova montaža šteje komaj 1500 vozil. Nekaj števil za minula leta pa kaže, da se pripelje s Tomosovega traku iz leta v leto več vozil na trg, ki mu pravijo zapadnjaki trg prihodnosti. V tem grmu tiči zajec za interes velikega Citroëna za »mali« Tomos.

V Tomosu pa prav nič ne prikrivajo, da imajo v kooperaciji s Citroënom tudi svoje račune za več let naprej. Citroën, ki je v zadnjih 7 letih podvojil svojo proizvodnjo in je lani proizvedel že 556 tisoč vozil, si je znal zagotoviti svoj obstoj. Zadovaljil je kupce z različno debelimi listnicami in izbirnimi

(Nadaljevanje na 8. strani)

- STR. 2. »JURIŠ« NA ZASLUŽEK 100.000 S-DIN
- STR. 5. NAD SLAVNIKOM SE VEDRI

- STR. 6. DE ISČE VZROKE ZA POVEČANJE STROŠKOV ZA ZDRAVILA
- STR. 9. PROMETEJ IZ VELENJA

MEŽISKIM RUDARJEM IN TOPILNIČARJEM SE OBETAJO ŠE LEPSI ČASI

KRALJ MATJAŽ NEMIRNO SPI POD PECCO

Mežiški rudarji in topilničarji so že dolgo vedeli, da samo z rudnikom in topilnico ne bodo dolgo uspevali.

Strokovnjaki so si precej belili glave, kaj storiti.

Na najrazličnejše nove proizvode so že mislili. Prišli pa so do zaključka, da bi bilo najbolje, če bi proizvajali akumulatorje.

Pred več kot štirimi leti so mežiški rudarji in topilničarji načeli razgovore o sodelovanju z mariborsko industrijo akumulatorjev Vesno. »Pravzaprav takrat to še ni bila industrija,« pripovedujejo v Mežici, »marveč le skromna obrtniška delavnica, ki je proizvajala tudi akumulatorje...«

Mariborska Vesna se je kmalu nato združila z mežiškimi rudniki in topilnico.

Dve leti je bilo hudo. Proizvodnja akumulatorjev je bila zastarela in le na meji rentabilnosti. Treba jo je bilo modernizirati. Po treh letih pa so se že pokazali prvi ugodni rezultati. V Vesni so proizvodnjo povečali za trikrat in zdaj proizvedejo že 2700 ton akumulatorjev.

Mežiški rudarji in topilničarji so torej ubrali dobro pot. To jih je tudi spodbudilo, da so iskali nove možnosti za povečanje proizvodnje akumulatorjev. Dogovarjati so se začeli tudi z zagrebško tovarno akumulatorjev MUNJO. Pogovori o tem, ali naj se združijo ali ne, niso dolgo trajali. Oboji so spoznali, da so drug drugemu potrebni.

Rekli so si: »Le s skupnimi prizadevanji bomo lahko dobro gospodarili.«

Niso se ušteli.

VELETRGOVINA

mercator

IMPORT — EXPORT

NUDI VEDNO SVEŽE



SADJE IN ZELENIJAVO



— Kdaj bomo kaj takega brali za naše gospodarstvo...?

Karikatura: ANDREJ NOVAK

... da bo Delavska enotnost letos slavila 25-letnico ;

... da Delavska enotnost objavlja reportaže, članke, komentarje in glasbe iz vseh področij našega družbenega in gospodarskega življenja ;

... da Delavska enotnost objavlja po najugodnejših cenah komercialne oglase, razpise in natečaje...

V zagrebški Munji, zdaj obratu rudnikov svinca in topilnice iz Mežice, že proizvedejo letno 250 tisoč akumulatorjev. Proizvodnjo pa so že v prvem letu po združitvi povečali od štiri na šest tisoč ton akumulatorjev.

ZADOVOLJNI PA NISO SAMO RUDARJI IN TOPILNIČARJI

S tem ko se je mežiškim rudarjem in topilničarjem odprla pot na trg, pa niso zadovoljni samo rudarji in topilničarji, marveč tudi zaposleni v mariborski Vesni in zagrebški Munji.

Prej so delavci v Vesni zaslužili le po 42.000 starih dinarjev na mesec, zdaj pa so njihove kuverte kar za 60 in več tisočakov debelejšje.

Podobno je tudi v Munji.

Razen tega se lepo polnijo skladi v podjetju. Zadovoljni pa so tudi na ravenski občini. Saj jim takšna poslovna politika rudarjev in topilničarjev prinaša lepe denarce. In nikogar ni več na občini ali kjerkoli v Mežiški dolini, ki bi si upal zagovarjati gradnjo nove tovarne akumulatorjev neposredno ob mežiškem rudniku, kot so jo nekateri zagovarjali še pred združitvijo (Nadaljevanje na 4. strani)

REZERVIRANI STOLPEC



Ema Balaško

iz Veščic pri Murski Soboti, sezonska pomivalka posode v gostinskem podjetju Figovec v Ljubljani:

● Kaj vas je napotilo, da ste se v sezoni zaposlili kot pomivalka posode in kaj delate v času, ko ni sezone?

Pred dvema letoma sem diplomirala na srednji kmetijski šoli. Ker nisem nikjer dobila službe kot kmetijski tehnik, sem naredila še strojeopisni tečaj, z zaposlitvijo pa še vedno ni bilo nič.

Zavod za zaposlovanje delavcev v Murski Soboti me je poslal na delo v Avstrijo. Tam sem delala v tekstilni tovarni. Delo je bilo težko, avstrijski delavci pa tudi niso gledali na nas Slovence s simpatijami. Odšla sem na Dunaj, kjer imajo neki moji sorodniki mesnico. Tam sem se dobro naučila nemščine. Potem sem se naveličala tujine in se vrnila domov.

Zopet sem iskala zaposlitev. Doma nisem mogla ostati, kmetija je majhna, pa tudi dela ni bilo za vse, kajti pri starših so še trije moji bratje in sestre.

Odšla sem v Ljubljano in dobila mesto pomivalke posode tu pri Figovcu. Sedaj sem se že toliko privadila delu, da včasih že delam kot točajka. Sicer pa — še en mesec in zopet bom iskala novo zaposlitev. Sedaj zaslužim od 60 do 70.000 starih dinarjev, podpora zavoda za zaposlovanje pa bo seveda precej nižja.

Inž. Jože Vidrih

sezonski natak v gostinskem podjetju Figovec, Ljubljana:

● Vi ste gozdarski inženir in govorite t tuje jezike, kot so nam povedali. Povejte nam, zakaj delate kot sezonski natak?

Zato ker moram jesti in prehraniti ženo in še tri majhne otroke. Stiri mesece smo se prebijali s podporo Zavoda za zaposlovanje delavcev. Bili so dnevi, ko žena že ni imela več kaj dati v lonec, pa me ni nihče poznal. Ne prijatelji, ne bivši sodelavci.

Dolga leta sem delal kot okrajni inšpektor za gozdarstvo in lesno industrijo. Ko je bil ljubljanski okraj razpuščen, sem se zaposlil kot strokovni svetovalec na sekretariatu za notranje zadeve. Od decembra dalje pa sem na cesti, ker me niso več potrebovali.

Kje vse že nisem prosil za službo! Za vsako delo sem bil pripravljen prijeti, samo da bi delal in zaslužil. Pa so me povsod odpravili s praznimi obljubami in jalovimi izgovori. Otroci pa so hoteli jesti.

Potem sem se prijavil na razpis pri Figovcu. Tu bom delal še en mesec, potem pa moram nazaj na cesto.

Tu pri Figovcu gledam mlade fantiče in dekleta, ki zapravljajo denar za cigarete, kavo in alkohol. Takrat pa me stisne pri srcu in pomislim — ali bodo moji otroci tudi prihodnji mesec jedli samo krompir?



Huso Smailović

iz Misuricev pri Maglaju (BiH), sezonski natak v bifeju Koper na Titovi cesti v Ljubljani:

● Kakšen je vaš osnovni poklic in kaj opravljate sezonski posel?

Moj poklic je telefonist. Izučil sem se ga v JLA. Pred odhodom v armijo sem delal kot nekvalificirani delavec pri gradbenem podjetju Tegrad in nato še pri Obnovi. Zaslužek je bil slab, po 40.000 starih dinarjev mesečno, delali pa smo ob vsakem vremenu.

Prehladil sem se, bil sem bolan, in sem zato iskal drugo zaposlitev. Obiskoval sem večerno gostinsko šolo in naredil izpit za polkvalificiranega natakarja. Spraševal sem po restavracijah in gostilnah, pa so imeli že povsod vsa mesta zasedena. Končno sem povprašal še tu, kjer delam sedaj — in dobil delo za 5 mesecev. Poklic natakarja mi ugaja bolj kot poklic telefonista. Tudi zaslužek ni slab, 60 do 65.000 starih dinarjev mesečno, toliko kot me je stala večerna šola.

Denarja pa ne smem zapravljati. Pošiljam ga domov, ker z 20 tisočaki očetove pokojnine stari in sestra ne morejo živeti. Vrh tega sestra še obiskuje srednjo šolo za medicinske sestre, to pa je drago.

Oktober mi poteče pogodba — kaj bom delal potem, ne vem!



Seja predsedstva RO sindikata storitvenih dejavnosti

V četrtek je bila v Ljubljani seja predsedstva RO sindikata storitvenih dejavnosti, na kateri so razen drugega razpravljali o prilagajanju občinskih odlokov novemu republiškem zakonu o komunalnem gospodarstvu. Predsedstvo RO sindikata storitvenih dejavnosti je priporočilo, naj bi v zvezi z novimi občinskimi odloki uveljavljali najbolj progresivne rešitve tako glede materialnih, kakor tudi samoupravnih in drugih vprašanj komunalnih delovnih organizacij in na ta način konkretizirali duh in vsebino omenjenega temeljnega republiškega zakona. Podrobneje o tej seji bomo zaradi zaključka redakcije lahko poročali šele v naslednji številki DE. — Foto služba DE

PLENUM ObSS NOVA GORICA RAZPRAVLJAL O URESNIČEVANJU GOSPODARSKE REFORME

»Juriš« na zaslužek 100.000 S-din

Delovne organizacije z območja novogoriške komunne vse bolj spoznavajo, da jih nobena družbena intervencija, ampak le iskanje lastne poti dobrega gospodarjenja lahko z uspehom prepelje prek vseh čeri, ki jih razkriva uresničevanje gospodarske in družbene reforme. Posledica takšnega spoznanja in usmeritve so ugodni gospodarski rezultati, ki visoko presegajo uspehe slovenskega, oziroma jugoslovanskega gospodarstva.

Takšna je osnovna ugotovitev z zadnje seje plenuma ObSS Nova Gorica, ki ji je prisostvoval tudi sekretar CS ZSJ Marijan Rožič in na kateri so razpravljali o uresničevanju gospodarske reforme.

Če se za hip povrnemo k gospodarskim rezultatom novogoriške komunne, velja poudariti:

● da je industrija v prvem polletju povečala proizvodnjo za 12 % v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta,

● da so se zaloge v istem času zmanjšale za eno tretjino,

● medtem ko se je izvoz povečal za dve tretjini.

Tako so ne le dosežena, ampak za nekaj odstotkov celo presežena tudi polletna predvidevanja za goriško komuno kot celoto.

Zanimiv je še podatek:

● da so delovne organizacije z območja goriške komunne v letošnjem prvem polletju porabile 5 % manj sredstev za investicije kot lani v tem času,

● da pa so v obratna sredstva naložile 212 % več sredstev kot preteklo prvo polletje.

Zlasti ti podatki kažejo, da so kolektivni spoznali, da brez obratnih sredstev ni mogoče poslovati in da je pravzaprav od likvidnosti odvisna tudi njihova perspektiva.

Po vsem tem ne preseneča podatek:

● da so se povprečni osebni dohodki v gospodarstvu te komunne povzpeli na 91.000 S-din, kar je za 17 % več kot v lanskem prvem polletju.

● V industriji je povprečje še za 4 stare tisočake višje.

● Povsod pa računajo, da bi do konca leta morali doseči povprečje vsaj 100.000 starih dinarjev.

Po oceni plenuma ObSS Nova Gorica so takšna predvidevanja realna. Realna pa so zato, ker je v prihodnje mogoče računati vsaj z enakimi, če že ne z najboljšimi rezultati, kot pa jih podjetja dosegajo zdaj, ko se komaj šele začenjajo uresničevati posledice omenjene preusmeritve na lastne sile.

Vendar pa goriški sindikati k tej oceni pristavljajo še nekaj: narobe bi bilo, če bi se zdaj vdajali samozadovoljstvu. Takoj bi se morali vprašati, kakšne rezultate bi šele dosegali, če bi neposredne proizvajalce bolj seznanjali z ukrepi, ki jih delovne organizacije podvzemajo, da bi se prekopale prek težav, ki jih prinaša reforma. Podatki neke ankete občinskega sveta v Novi Gorici namreč kažejo, da proizvajalci na splošno zelo dobro poznajo splošno reformno prizadevanje, da pa le malo vedo o tem, kakšne ukrepe že izvajajo, oziroma še pripravljajo delovne organizacije, kjer so zaposleni. Celotno to se se dogaja, da delavci niso vselej seznanjeni niti s planom proizvodnje, kar seveda močno vpliva na razpoloženje v

kolektivih in s tem na pripravljenost delavcev za uresničevanje kakršnih koli proizvodnih in drugih nalog.

Z drugimi besedami: škraini čas je, da sindikalne podružnice z vsoto ostrih postavijo na dnevni red tudi tista, ki se nekatera druga vprašanja. S tem vodstvo goriških sindikatov misli predvsem na problematiko izobraževanja in zaposlovanja.

Podatki komunalnega zavoda za zaposlovanje v Novi Gorici namreč razkrivajo, da le dobra

tretjina tistih delavcev, ki zasedajo delovna mesta, na katerih je zahtevana visokošolska izobrazba, ta pogoj tudi dejansko izpolnjuje. Tudi na delovnih mestih, ki zahtevajo srednješolsko izobrazbo, je zaposlenih četrtna takšnih delavcev, ki te izobrazbe nimajo. Drži, da so mnogi med tistimi, ki pogojev ne izpolnjujejo, vseeno dobri strokovnjaki-praktiki. Vendar bi se tudi sindikat kot celota moral zavzeti za to, da bi prizadeti čimprej obogatili svoje znanje. Dogaja pa se, da se mnogi delavci šolajo skrivaj, ker se bojijo posledic v lastni delovni organizaciji.

Takšnim pojavom, mogoče bi bilo celo govoriti o takšni praksi, pa bi se sindikalne podružnice morale upreti, če naj bi začeli prebijati zaprtost podjetij in strah pred šolanimi kadri, ki bi delovne organizacije popeljali v še večji razcvet. Ravno od tega pa je po mnenju plenuma ObSS Nova Gorica še najbolj odvisno, kako se bo začela razreševati problematika nezaposlenih.

Začasno brezposelnih, oziroma mladine, ki bi se želela vključiti v uk, v tej občini sicer ni toliko kot drugod po Sloveniji, tako da se problem kot tak še ne zastavlja z vsoto ostrino. Vendar pa goriški sindikati menijo, da sploh ni vzroka in potrebe, da bi do tega kdajkoli sploh prišlo, oziroma da kaj več kot o redkih nezaposlenih posameznikih v njihovi komunalni splošni govoriti ne bi smeli.

O vseh teh zadevah se bodo pomenili in izoblikovali stališča o konkretni akciji na naslednjem plenumu ObSS Nova Gorica. Zdej pa gre za to, da sindikalne podružnice po delovnih organizacijah začenjajo razbijati pojave samozadovoljstva, da pravočasno zahtevajo in sprožijo razprave tudi o opisanih vprašanjih. Gre skratka za ustvarjanje ugodne klime, ob kateri bi gradili temelje za še ugodnejšo gospodarsko in poslovno perspektivo podjetij, oziroma za osebno perspektivo posameznikov.

-mG

SEJA PODODBORA RO SINDIKATA DELAVCEV PROMETA IN ZVEZ

Še brez ekonomske računice

V torek je v Ljubljani zasedal strokovni pododbor za cestni promet pri Republiškem odboru sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije. V programu svojega dela, ki so ga člani pododbora sprejeli, so med drugim predvideli tudi analizo o gospodarjenju v cestno-prometnih podjetjih, ekonomičnosti in rentabilnosti. Rezultate analize bodo porabili za posvetovanje predstavnikov vseh cestno-prometnih podjetij Slovenije, ki bo v drugi polovici septembra.

Se posebno so se udeleženci tega zasedanja zavzeli za to, da bi se zastopniki avtobusnih in prevoznikov podjetij na septembrskem posvetovanju dogovorili za oblike medsebojnega sodelovanja in sodelovanja z ostalimi vejami prometa. Avtobusna podjetja že danes ugotavljajo, da imajo dosti avtobusnih linij nerentabilnih. Drastičen primer kratkovidnega poslovanja avtobusnih podjetij se kaže v tem, da nekatera avtobusna podjetja določijo vozni red na posameznih avtobusnih linijah brez predhodnih raziskav o potrebah prevoznikov, številu potnikov itd.

Kako daleč gre takšna politika, kaže izjava nekega udeleženca na seji, ki jo dobesedno citiram: »Mj danes vemo, katera naša avtobusna linija je nerentabilna, toda pogledali bomo pri »konkurenci«, katera proga jim »nese«, pa bomo nato poslali svoj avtobus nekaj minut pred »konkurenco« in tako pobrali potnike.«

Upajmo, da bodo kolektivni avtobusnih podjetij kmalu začeli razmišljati o ekonomičnem in rentabilnem poslovanju. Morada danes, ko vsem še kar dobro gre, poudarjanje rentabilnosti in ekonomičnosti gospodarjenja še

nima takšnega efekta, kot pa ga bo imelo kasneje. Kajti že danes se nekateri šoferji avtobusov, ki se na cestah srečujejo z na pol praznimi vozili, sprašujejo, kakšne izgovore bodo uporabile za svoje delo strokovne službe, ki vozne rede določajo in kakšni učinki oblike gospodarjenja se jim v perspektivi obetajo.

Zato morajo slovenska avtobusna podjetja z medsebojnimi sestanki in srečanji najti skupen jezik, če nočejo, da se ne bo čez čas določeno število ljudi, zaposlenih v cestno-prometnih podjetjih, znašlo na cesti. Ob tem so člani strokovnega pododbora za cestni promet menili, da konkurenčnost cestno-prometnih podjetij ni le v obsegu njihovih del, temveč v njihovi kvaliteti in ne nazadnje tudi v ceni.

Največ pozornosti so bile na seji deležne dopolnitve in predlogi za spremembo nekaterih členov temeljnega zakona o varnosti prometa na cestah. Člani pododbora so opozorili na dejstvo, da sedanji zakon ne obravnava adekvatno položaja delovne organizacije nasproti privatnim prevoznikom. Slišati je bilo celo mnenje, da je sedanji hiter razvoj privatnih prevoznikov

številoma pogojen s tem, da privatniku ni treba plačevati določenih družbenih dajatev, ki jih cestno-prometna podjetja morajo. Zato bi po mnenju članov strokovnega pododbora za cestni promet morali proučiti vprašanje kontrole nad privatniki in kar je najbolj važno, za dajanje družbene skupnosti naj bi izenačili privatnike in cestno-prometna podjetja.

Med obravnavanjem temeljnega zakona o varnosti prometa na cestah so se člani pododbora strinjali z mnenjem Združenja šoferjev in avtomobanikov, ki so se pritožili, da sedanji zakon dovoljuje, da postanejo poklicni šofer, če opraviš vozniški izpit, oziroma, če obvladaš volan in poznaš prometne predpise. Kriterij za poklicne šoferje bi moral biti ostrijši, kot za voznike-amaterje.

Strokovni pododbor za cestni promet Republiškega odbora sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije je bil mnenja, da je rešitev vprašanja poklicnih šoferjev možna, in sicer tako, da bi Gospodarska zbornica SRS z nomenklaturo poklicev izdelala profil poklicnega šoferja, pristojni organ pa naj bi za ta profil predpisal osnovno strokovno izobrazbo in znanje. S tem bi bilo konec razprav o tem, ali ima poklicni šofer svoj poklic ali ne. Te razprave se namreč vlečejo že od leta 1961, ko so bile odpravljene kvalifikacijske stopnje za poklicne šoferje. Dejstvo pa je, da bi morala takšna akcija potekati v zvezi s splošnim merilom, saj lahko danes v ostalih naših republikah najdemo kaj različna tolmačenja enih in istih zadev.

VILI GUČEK

IZOLIRKA TOVARNA IZOLACIJSKEGA MATERIALA LJUBLJANA - MOSTE TEL. 313-557, 316-852

IZOLIRKA

HLADILNA TROBICA

Z OBČINSKIH
SINDIKALNIH
SVETOV

II. VSE VEČJA AKTIVNOST MESTNEGA SINDIKALNEGA SVETA LJUBLJANA

GLAVNA SKRB: RAST
PRODUKTIVNOSTI

Nekaj ugotovitev ob proizvodnji, družbenem bruto produktu in skladih v nekaterih ljubljanskih industrijskih podjetjih

Zaostrene gospodarske razmere so v obdobju po reformi prizadele zlasti tiste delovne organizacije, ki so tudi v prvem letu reforme ostajale pri ozkih in trenutnih interesih, ki niso dojele poglobljenega analiziranja trga, programske usmeritve proizvodnje in gospodarskega sodelovanja, je tudi ena nadaljnjih ugotovitev predstavnikov Mestnega sindikalnega sveta Ljubljana ob nedavnem obisku v Kartonažni tovarni, Vegi, Litostroju, Elmi, Zmaju, Saturnusu, Lesnem kombinatu in Tovarni dekorativnih tkanin. Tak odnos pa je v zadnjem času privedel ta podjetja do resnih težav, nekatera celo do prisilne uprave in likvidacije, kot na primer TOPS in druge. Vendar ob tem obisku v ljubljanskih delovnih organizacijah zdaj na Mestnem sindikalnem svetu ugotavljajo, da gospodarske organizacije v večini primerov vedno bolj spoznavajo, da ekstenzivno gospodarjenje, ki se odraža v razdrobljenih sredstvih in posamičnih investicijah oz. v zaprtosti nima več mesta v novih gospodarskih razmerah. Zavaljo teh spoznanj si v obiskanih podjetjih na moč prizadevajo, da bi vse globlje analizirali lastni razvoj in gospodarjenje do planiranja proizvodnje in prodaje blaga. Zlasti vsestransko analizirajo odnos in gibanje cen na domačem in tujem tržišču, kajti brez tega ni več možno upešno poslovati in si zagotoviti nadaljnji razvoj.

KAKŠNE SO TEŽAVE?

Nasploh se je gospodarska rast v večini podjetij, ki so jih obiskali predstavniki ljubljanskega mestnega sveta, umirila in se hkrati začela preusmerjati v bolj kvalitetno in usklajeno gibanje, pri čemer v podjetjih zdaj glavno skrb posvečajo rasti produktivnosti in ekonomičnosti poslovanja. Pri analizi gospodarskega položaja tovarn, ki so jih obiskali, so predstavniki mestnega sindikalnega sveta ugotovili predvsem naslednje težave:

● V večini podjetij dobivata nelikvidnost in pomanjkanje obratnih sredstev vedno večji obseg. Zavaljo tega bodo morali ponekod prvoten načrt proizvodnje zmanjšati.

● V nekaterih proizvodnih dejavnostih, kot je elektroindustrija, lesno predelovalna industrija in papirna industrija, kamor sodijo tovarne Elma, Zmaj, Kartonažna tovarna in Lesni kombinat, je že tako ostra konkurenca, da omenjena podjetja s težavo najdejo ustrezen trg ali pa jim rastejo zaloge končnih izdelkov.

● Posamezna podjetja so prisiljena izvažati po lastni ceni, da bi si tako sploh ustvarila devizna sredstva za plačilo podjetjem, ki jim dobavljajo polizdelke.

● S tožbami podjetja ne dosegajo bistvenih rezultatov. Kartonažni tovarni, denimo, dolgujejo njeni odjemalci skoraj dve milijardi starih dinarjev, kar predstavlja vrednost 3,2-kratne mesečne proizvodnje. V tej ljubljanski tovarni so navedli tudi izjavo nekega direktorja, ki je rekel: »Kdor nas bo tožil, ne bomo od njega kupovali.« Zavaljo tega v Kartonažni tovarni menijo, da gre pri precejšnjem številu podjetij za dokaj dogovorjen pritisk, da bi povečali kre-

dite za obratna sredstva iz emisije.

● Precej kritike je bilo v vseh devetih obiskanih ljubljanskih podjetjih izrečeno tudi na račun Narodne banke. Čas od zagotovitve sredstev pa do akreditivov namreč traja tudi do 21 dni, ker banka prej ne da soglasja. Posebno tam, kjer roki niso predpisani, banke strahovito zavlačujejo s poslovanjem.

● Nekatera podjetja namenjajo proizvodnjo razširiti, skrbi pa jih le, kako bo s plačevanjem tekočih obveznosti. Nenehne spremembe v naši zakonodaji, namreč po mnenju obiskanih podjetij, ustvarjajo v delovnih organizacijah že pravo zmedo.

● V tovarni Zmaj pa velik del stroškov v strukturi cene odpade na materialne izdatke. Cena domačih surovin je razmeroma visoka in, mimogrede povedano, japonske tovarne prodajajo baterije ceneje kot stanejo tovarno Zmaj samo surovine. In le z uvozom surovin je tovarna Zmaj dosegla, da so se cene domačim surovinam za proizvod-

njo baterij od lani zmanjšale za blizu 40 odstotkov.

LES PRAVOČASNI UKREPI

Porast proizvodnje, družbenega bruto produkta in skladov pa so dosegli predvsem v tistih

TGA KIDRIČEVO:

Velika škoda zaradi nesreč

Na 3. redni seji DS Tovarne glinice in aluminija Kidričevo, so organi samoupravljanja razen o polletnem obračunu, razpravljali tudi o polletnem poročilu službe varnosti pri delu, ki ga je dobil vsak član DS in UO podjetja. Iz statističnega pregleda je jasno razvidno, da je v prvem polletju v primerjavi z lani število nezgod bolj poraslo, kakor pa število zaposlenih. Število za-

poslenih je letos v 6 mesecih naraslo za 2,3 %, nezgode pa kar za celih 9 %. Izgubljeni dnevi zaradi nezgod so porasli za 33,8 odstotkov, zaradi obolenj pa 11,4 %, saj je število obolenj v primerjavi z obdobjem prvih šestih mesecev lanskega leta poraslo kar za 6,5 %. Vzrok nezgod v tovarni kažejo, da se je 37 nesreč pripetilo zaradi nepravilnosti pri delu in nepravilnega načina dela. Ta številka pa dovolj zgovorno kaže, da odgovorni starešine mnogo premalo pazijo, kako delajo njihovih delavci, da jih ne opozarjajo na razne napake in da so tako delavci preveč prepuščeni samemu sebi.

V prvem polletju letos je znašala gospodarska izguba zaradi nezgod 324.363,0 N-din, zaradi obolenj pa kar 988.630,3 N-din, kar da skupno 1.312.993,3 N-dinarjev.

Iz celotnega polletnega poročila službe varnosti pri delu v TGA je razvidno, da so nesreče še vedno zelo zaskrbljujoče in da bo treba vložiti vse sile za varno delo. Letos je preizkušnjo iz varstva pri delu uspešno opravilo 92 vodilnih delavcev, ki bodo morali svoje izkušnje v praksi mnogo bolj uveljavljati in s tem doprinesiti k čim uspešnejšemu delu službe varnosti pri delu v tej delovni skupnosti.

M. F.

Od vsepovsod

● BELTINCI:

POSLEJ ENAKOPRAVNEJŠI NA TRGU

V tovarni pletenin Beltinka v Beltincih so se pred časom odločili razširiti delovne prostore in modernizirati proizvodnjo pletenin. Čedalje močnejša konkurenca na domačem tržišču, da o zunanjih tržiščih sploh ne govorimo, je namreč razblinila sleherno iluzijo o tem, da bi bilo možno še naprej konkurirati z ročnimi pletilnimi stroji. Stroški za razširitev delovnih prostorov ter za uvoz sodobne strojne opreme so znašali kakih 80 milijonov S-din. Višja storilnost dela in nižja lastna cena po opravljeni rekonstrukciji pa sta kolektivu Beltinke že omogočili enakopravnejši nastop na tujih tržiščih, saj jim ni treba več izvažati z izgubo in samo zato, da si zagotove potrebne devize.

A. H.

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE:

V letu 1966 mi je po pravilniku pripadalo 21 delovnih dni letnega dopusta. Tega dopusta nisem mogel v celoti izkoristiti in sem izkoristil le nekaj dni. Spomladi sem namreč prav takrat, ko bi moral nastopiti dopust, zbolel, v sezoni dopusta nisem mogel dobiti, ker je prav takrat največ dela v podjetju, jeseni pa dopusta, ki mi je bil že odobren, ponovno nisem mogel izkoristiti, ker sem novembra ponovno zbolel in sem bil bolan do februarja 1967. V podjetju mi lanskoletnega dopusta ne dajo, češ da to ni v skladu z zakonom. Ali je to res?

M. L., Ljubljana

Temeljni zakon o delovnih razmerjih ne pozna prenašanja dopusta iz enega koledarskega leta v drugo. Po določilih 63. člena TZDR ima delavec med letom pravico do letnega dopusta, ki ga lahko izrabij v vsakem koledarskem letu. Le izjemoma je dovoljeno prenesti letni dopust iz tekočega v naslednje koledarsko leto za člane posadke trgovskih ladij in za delavce v tujini. Pravico do ustrezne odškodnine (nikakor pa do prenosa dopusta v naslednje leto) bi imeli v primeru, če vam delovna organizacija ne omogočila, da izrabite svoj dopust, to je, če vam ne bi dovolila oditi na dopust. Ker pa ste imeli dopust odobren in ga niste izkoristili iz razlogov, za katere ne zadene krivda vašo delovno organizacijo, ne morete zahtevati odškodnine za neizrabljen letni dopust, TZDR pa ne dovoljuje prenosa dopusta iz enega v drugo leto. Stališče delovne organizacije je torej v skladu z zakonom.

M. STUPAN

● VPRAŠANJE:

Zaradi ukinitve mojega delovnega mesta mi je v ustanovi, kjer sem bil zaposlen, prenehalo delo s 15. V. 1967. Zaradi nesoglasja z direktorjem mi je ta ni hotel izročiti ob prenehanju dela delovne knjižice, tako da se sedaj ne morem zaposliti, če-

KUPON za pravno
posvetovalnico DEZA VAŠ TRANSISTOR, ZA
VAŠO ELEGANTNO BATERIJSKO SVETILKO SAMO 1,5 V BATERIJE

Z ZMAJ



KRALJ MATJAŽ NEMIRNO SPI POD PECO

(Nadaljevanje s 1. strani)
Žitvijo rudnika z Vesno in Munjo.

Nova tovarna akumulatorjev bi veljala 8–10 milijard starih dinarjev. In za teh 8 ali 10 milijard starih dinarjev bi zgradili le zidove. Kje pa so stroji, kje je še vse ostalo?

»Dobro, da se nismo tega lotili,« zdaj priznavajo tudi tedaj najbolj navdušeni za gradnjo nove tovarne akumulatorjev v Meziški dolini.

ZDRUŽITEV PRINAŠA NOVE SKRBI

Združitev meziških rudarjev in topilnice z Vesno in Munjo pa zdaj prinaša tudi nove skrbi.

Nedvomno so tu najprej odnosi med vsemi tremi partnerji.

Ker je pač denar najpomembnejši, so zaposleni v vseh treh ključnih enotah našli skupni jezik glede delitve dohodka.

»Če bi se odločili za delitev dohodka samo na osnovi tržnih odnosov, potem bi dobro zaslužili le tisti delavci, ki proizvajajo samo akumulatorje, kajti zgolj oni imajo neposreden stik s trgovino,« pojasnjuje FILIP POTOČNIK, direktor sektorja za gospodarstvo, sicer pa diplomirani ekonomist.

»Pripravljeni bi bili rudarji, pa tudi, čeprav manj, topilničarji. Zavoljo tega smo se odločili za delitev dohodka med enotami na osnovi vrednotenja dela v posameznih enotah. Tako vse enote, glede na uspeh podjetja dobijo enak delež dohodka. Težino dela v posameznih fazah proizvodnje pa imajo še posebej ovrednotene s korekcijskimi faktorji. Z drugimi besedami povedano, tiste delovne enote, ki imajo zelo težke delovne pogoje, na primer v rudniku, in zdravju škodljiva delovna mesta, dobijo na osnovi vrednosti korekcijskih faktorjev nekaj več denarja. Takšna delitev za sedaj pogojuje zelo dobre medsebojne odnose...«

KAKO PRODAJATI AKUMULATORJE

V Meziči so kaj kmalu spoznali, da so njihovi akumulatorji v redni trgovski mreži predragi in da bi jih veliko več prodali, če bi bili cenejši.

»Zakaj ne bi imeli lastnih trgovin,« so začeli razmišljati. Ta razmišljanja pa so kmalu tudi uresničili.

V Ljubljani in Mariboru so že odprli lastne prodajalne akumulatorjev. Kmalu bodo odprli trgovino tudi v Zagrebu, ma-

lo kasneje pa še trgovine v Sarajevu, Beogradu in Skopju.

»S tem, ko smo odprli lastne prodajalne, dosegamo na trgu zelo nizke cene, saj prodajamo akumulatorje s komaj 5-odstotno maržo,« nadaljuje Filip Potočnik. »Tako so nekateri akumulatorji tudi polovico cenejši, kot tisti v redni trgovski mreži. S tem hočemo prisiliti trgovce, da ne bodo na naše akumulatorje »nabijali« astronomskih marž.«

IN KAKO SI V MEZIČI PREDSTAVLJAJO MEDNARODNO DELITEV DELA

»Vsi mislijo, da se mednarodna delitev dela lahko odvija samo na osnovi blagovnega prometa,« pravi direktor sektorja za gospodarstvo. »Mi pa imamo glede mednarodne delitve dela popolnoma drugačne namer, ki jih seveda že uresničujemo.«

Povedal je, da se jim ne splača proizvajati majhnih serij akumulatorjev in jih potem prodajati na domačem ali tujem tržišču, ker je taka proizvodnja predraga.

»Na leto recimo potrebujejo pri nas 500 akumulatorjev za NSU avtomobile. Če bi jih hoteli narediti mi, bi bili zelo dragi. Zato smo se povezali z neko avstrijsko tovarno akumulatorjev, ki je specializirana za proizvodnjo manjših serij akumulatorjev. In tako preko omenjene avstrijske tovarne lahko zadovoljimo potrebe po akumulatorjih, ki jih pri nas potrebujemo za NSU motorje. Mi pa bomo tej avstrijski firmi dobavili, denimo 5.000 akumulatorjev za fiato 750, kolikor bi jih ona prodala, pa jih ne more narediti.«

Omenjena avstrijska tovarna akumulatorjev pa je tudi že sama ponudila Mezičanom, da bi prodajala njihove akumulatorje preko nekega tržaškega trgovca, ker jih pač sama ne more toliko narediti, kolikor jih od nje zahteva italijanski trg. Za začetek bodo letos v okviru tega dogovora že prodali na italijansko tržišče prvih 120–150 ton akumulatorjev, narejenih v Vesni in Munji.

»Nasploh imamo zelo širokopotezne načrte,« je ob zaključku povedal Filip Potočnik. »Zdaj navezujemo poslovno sodelovanje tudi z znano švedsko tovarno akumulatorjev Tudor, od katere bomo v najkrajšem času dobili proizvodni program za akumulatorje...«

V Meziči se res ne bojijo, da bi jim zmanjkalo dela.

Prav pred nedavnim so dobili še naročilo Fiata iz Torina za 12.000 akumulatorjev...

Sproti pa skrbijo, da pravočasno povečujejo proizvodne zmogljivosti, da jih ne bi kdo »zalotil« nepripravljene. V načrtu imajo namreč v najkrajšem času povečati proizvodnjo od sedanjih blizu 9.000 kar na 15.000 ton akumulatorjev letno, če bodo hoteli zadovoljiti vse potrebe na domačem in tujem trgu.

Za takšno povečanje proizvodnje pa bodo porabili 4.668 milijonov starih dinarjev. Ta številka je pravzaprav skromna. Da je to res, navedimo primer Trebeče, kjer za tono povečane proizvodnje akumulatorjev porabijo kar 1.250 starih dinarjev, kjer zneso pri 6.000 tonah, kolikor bodo povečali proizvodnjo v Meziči, nič manj kot 7 in pol milijarde starih dinarjev.

Skratka, meziški rudarji in topilničarji bodo imeli še veliko nemirnih noči.

Se bolj nemirno pa bo poslej spal tudi kralj Matjaž pod Peco.

Kajti svedri nenehno vrtajo in vrtajo v to mogočno goro.

MILAN ŽIVKOVIČ



Pri letošnjem nagradnem žrebanju, ki ga prireja podjetje Koteks-Tobus iz Ljubljane za prinašalce svinjskih kož, je prejel letošnjo prvo nagrado — osebni avtomobil znamke Renault L4 — tovariš Avgust Zemljčič, kmetovalec iz Orncev pri Apačah. (Na sliki: srečni dobitnik, ki redno oddaja svinjske kože na odkupni postaji Koteks-Tobusa, Radgona)

**ZA NOVO SEZONO ODKUPA SVINJSKIH KOŽ PRI-
PRAVLJA KOTEKS-TOBUS NOVO NAGRADNO ŽREBA-
NJE, O ČEMER BOMO PODROBNO POROČALI TUDI V
»DELAJSKI ENOTNOSTI«.**

DOPIŠNIKI POROČAJO

● PTUJ:

KAJ JE Z OBRATOM DRUŽBENE PREHRANE

Medtem ko se v Ptujju trgovska mreža vse bolj izpopolnjuje ter modernizira, skratka, trgovska podjetja že kar tekmujejo med seboj, kdo bo imel več in modernnejše poslovvalnice, bi takšne prizadevnosti ne mogli najti pri tistih, ki so dolžni poskrbeti tudi za družbeno prehrano občanov. Posebno delavci se sedaj hranijo v raznih gostiščih, kjer pa je hrana enolična in težka, pa tudi draga.

Prav zato bi kazalo, da bi v Ptujju čimprej zgradili ali mogoče adaptirali enega izmed sedanjih gostinskih obratov v obrat družbene prehrane, kjer bi ljudje imeli večjo izbiro jedil in seveda po različnih cenah.

F. H.

● ZASAVJE:

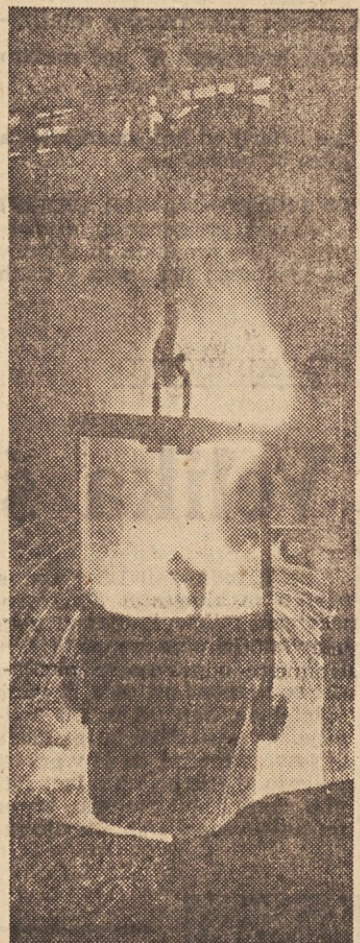
KONČNO ŠE SKUPEN PROGRAM

Ni pretirana ugotovitev nekaterih dobrih poznavalcev naravnih lepot Slovenije, da Zasavje s svojo hribovito in razmeroma bujno vegetacijo ne zaostaja kaj dosti za zelenim Pohorjem. Tisto, v čemer zaostaja, so neurejene ceste, poti, skratka dohodi k planinskim postojankam in pa relativna neurejenost kopice zasavskih planinskih domov. Kljub temu pa razbolajajo v Zasavju že z nad štiristo posteljami za turiste.

V zadnjih dveh letih so občinske skupščine skupaj s turističnimi društvi v Zasavju marsikaj naredile za razvoj turizma.

V prvi vrsti so sklenili pospešeno urejati ceste in dohode do najbolj znanih planinskih postojank. Se prej pa naj bi dobilo Zasavje asfaltirano cestišče od Trojan do Hrastnika oziroma Dola. Naj omenimo, da so dela pri rekonstrukciji ceste Izlake—podtrojanski klanec v polnem teku in da so v Hrastniku pravkar asfaltirali prvi kilometer ceste Hrastnik—Dol. Prav tako so pri kraju meritvena dela na cesti za Savo od Trbovelj do Hrastnika in pričakujejo, da bodo s pravočasnim zbiranjem sredstev zagotovili ureditev tega dela cestišča do pozne jeseni. Razen tega bodo asfaltirali tudi del ceste Trojan do znane Konškove gostilne. S tem bo praktično dobilo Zasavje dolgo pričakovano okno v svet.

—m



Noč in dan teče svinice iz visokih peči v topilnici v Meziči

V NEKATERIH INDUSTRIJSKIH PODJETJIH KONJSKE OBČINE
STVARI NE GREDO TAKO, KOT SO BILE NAČRTOVANE

Bo ob koncu leta bolje?

Letošnji polletni kazalci o doseženih gospodarskih uspehih v industrijskih podjetjih na območju občine Slovenske Konjice kažejo na razmeroma dobre rezultate, čeprav na vseh področjih in v vseh gospodarskih organizacijah niso bili zadovoljivo doseženi. Celotna vrednost proizvodnje, ustvarjene v letošnjem prvem polletju, je sicer za 1,6 % višja od lanskega leta, toda njen fizični obseg je za 4 % manjši. Med podjetji, ki so proizvedla več kot v istem obdobju lani, je podjetje za proizvodnjo umetnih brusov »COMET« v Zrečah, njemu pa sledita še konjski »KOSTROJ« in tovarna kovaških izdelkov v Vitanju, po vrednosti pa še kovaška industrija v Zrečah.

Za to obdobje pa je sicer značilno, da se je proizvodnja v primerjavi s prvimi šestimi meseci lanskega leta stalno in postopno zmanjševala. Tako je bila v januarju še za dobrih 7 % višja, v aprilu je le za malenkost presegla lanskega leta, v juniju pa je bila že za 4 % pod lanskim nivojem. Svoj vpliv na tako stanje je deloma imelo tudi pomanjkanje naročil za domače in tuje tržišče, seveda pa ta pojav ni v enaki meri zajel vseh podjetij, razen tega pa je bilo razen v podjetju »KOSTROJ« povsod dovolj reprodukcijskega materiala.

Zalogle končnih izdelkov pa so v letošnjem prvem polletju porastle za 3,4 %, pri čemer je treba omeniti, da v »KOSTROJU« niso imeli v skladišču nobenih končnih proizvodov, manj kot sredi leta 1966 pa so jih imeli v kovaški industriji Zreče in v opekarni Loče. Slednje podjetje pa je tudi edino v občini, ki nima posebnih težav s plačili kupcev, kar povzroča precejšnje težave ostalim gospodarskim organizacijam, ki na svojih žiro računih dostikrat nimajo dovolj

finančnih sredstev za tekoča izplačila.

Na splošno mnogo ugodnejši pa so podatki o izvozu na tuja tržišča. Letni plan, ki je za letošnje leto predvideval obseg izvoza za 3.600.000 dolarjev, je bil dosežen s 54,8 %, v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta pa je bil presežen z 0,6 %. Od skupne planirane količine odpadeta dve tretjini na usnjarski kombinat »KONUS«, ki svoje naloge na tem področju najbolje izpolnjuje in je do konca junija izvršil že 59,4 % letnega plana. Dobri izdelki so pripomogli, da si je podjetje pridobilo in utrđilo tržišča v raznih evropskih državah, kamor izvažajo proizvode iz naravnega in umetnega usnja. Zelo uspešno je izvozne obveznosti izpolnjevalo tudi podjetje »KOSTROJ«, saj je v prvi polovici leta izvozilo blaga v skupni vrednosti 140.000 dolarjev, kar pomeni nad 80 % letnega plana. Od večjih izvoznikov v občini ima lesno-industrijsko podjetje v Slov. Konjicah približno eno petino obveznosti, do sredine leta pa je izpolnilo 42,8 odstotkov letnega izvoza.

V primerjavi z vrednostjo proizvodnje, dosežene v prvih šestih mesecih letošnjega leta, so podjetja na območju konjske občine prodala na tuja tržišča za okoli 17 % ali skoraj eno šestino končnih izdelkov. Od gibanja gospodarstva v drugi polovici leta pa je seveda mnogo odvisno, kakšen bo ta odstotek ob koncu leta. Če bodo tudi ostala podjetja tako uspešno izpolnjevala svoje obveznosti kot največji izvozniki v občini, potem bo rezultat lahko še ugodnejši.

Število zaposlenih delavcev v industrijskih podjetjih je letos ostalo na lanskega leta ravni. Sredi letošnjega leta so imeli 2865 oseb v delovnem razmerju. Vendar pa je industrija konjske občine v primerjavi s koncem junija 1965 zaposlovala letos v juniju okoli 80 delavcev manj. Pri tem kaže še omeniti, da je letos za nekaj odstotkov padla tudi produktivnost, čeravno tudi to ni v vseh podjetjih enako.

Pri tem so zanimivi tudi podatki o osebnih dohodkih, ki so v sedmih najrazvitejših panogah gospodarstva porasli povprečno za 14,6 %. V primerjavi s celim

lanskim letom pa v nekaterih panogah zaznamujejo celo rahel padec. S 86.000 starih dinarjev povprečnih mesečnih dohodkov so bili trgovci na prvem mestu, takoj za njimi pa sta industrija in gozdarstvo, med zadnjimi pa so obrt, gostinstvo in gradbeništvo. Precejšnje razlike so nastale tudi med posameznimi podjetji. V prvem polletju lanskega leta je bilo na prvem mestu podjetje »COMET« v Zrečah s 111.700 starih dinarjev, letos pa imajo v povprečju na delavca le 99.400 starih dinarjev osebnih dohodkov. Prvi po višini osebnih dohodkov je sedaj obrt industrijskega montažnega podjetja iz Ljubljane s 108.200 starih dinarjev. V usnjarskem kombinatu »KONUS« so imeli v prvih šestih mesecih povprečno na osebo po 82.300 starih dinarjev osebnih dohodkov mesečno, njim pa sledijo tovarna kovaških izdelkov v Vitanju, kovaška industrija v Vitanju in ostala podjetja.

Najnižje osebne dohodke v občini so letos v prvi polovici leta imeli v obrtnem podjetju »POGLED« v Ločah, in sicer komaj 41.200 starih dinarjev v povprečju. Na drugem mestu na spodnjem delu lestvice sta obe gradbeni podjetji v občini s povprečjem okoli 57.000 dinarjev. Manjše osebne dohodke kot v lanskem prvem polletju so v konjski občini imeli še v obeh stanovanjsko-komunalnih podjetjih in v ekspoziuri kreditne banke.

V. L.

KREDITNA BANKA
IN HRANILNICA
LJUBLJANA

KB
LJUBLJANA

N

nama

LJUBLJANA

Velika poletna razprodaja

20 do 50 % znižanje

● V vseh treh prodajalnah veleblagovnice Na-ma lahko vsak kupec najde kaj zase in za svoj dom

● Veleblagovnica Na-ma nudi kupcem potrošniški kredit!

NJEN DELAVNIK: OD JUTRA DO VEČERA

Pohorje je vedno mikavno. Tudi ondan je bilo, čeprav je bilo kot iz škafa.

A vseeno se je v Poštarskem domu nabralo kar precej izletnikov. Največ Mariborčanov. Pa tudi z avstrijsko in italijansko registracijo je bilo videti nekaj parkiranih avtomobilov.

V recepcijski pisarni, mimo grede povedano ima v njej prostore tudi Pošta Pohorje, delata dve priklupni dekleti. Prva je Vlasta Mesnerjeva, receptorka Poštarskega doma, druga pa uslužbenka pošte Gabrijela Klobasa, sicer tudi znana mladinska državna reprezentantka v atletiki.

To pot ni bilo govora o športu, marveč o turizmu na Pohorju. Pripovedovala pa je Vlasta Mesnerjeva.

»Nikar me ne sprašujte za poklic,« so bile njene uvodne besede.

»Zakaj pa ne?«

»Ker je nenavaden za delo, ki ga opravljam...«

Vlasta Mesnerjeva je namreč po poklicu elektrotehnik za šibki tok, kot je pojasnila in še dodala:

»Povsod, v Mariboru v tovarni TAM, na pošti in tudi v Iskri v Kranju in kaj vem kje

vse še, sem prosila, da bi me vzeli na delo, pa je bilo vse zaman. Tudi po »zvezah« se nisem mogla zaposliti v omenjenih tovarnah. Rekli so, da ne sprejemajo deklet na delovna mesta, kjer zahtevajo izobrazbo elektrotehnikarja.

Zato pa je zdaj Vlasta Mesnerjeva že dva meseca zaposlena v recepciji Poštarskega doma na Pohorju. Tu je bila že prej med počitnicami na praksi, ko je hodila še v šolo, tako da ji delo v receptorski službi ni neznano. Tudi tujih jezikov se je že po malem naučila.

»A vseeno bi rada delala v elektrotehniškem poklicu. Pa kaj hočem, na cesti nisem mogla ostati. Morala sem se zaposliti, pa čeprav tu, v Poštarskem domu.«

Zaupala je, da je turizem njen hobi. Zategadelj ni nič čudnega, da se je zdaj vpisala tudi kot izredna študentka na višjo komercialno šolo v Mariboru, na oddelek za turizem. Opravila je tudi že strojeopisni tečaj, tako da ji gre tudi ta večina dobro izpod rok. Saj ji mora iti, ko pa mora Vlasta v Poštarskem domu prijeti za vsako delo. Vodi namreč materialno in skladiščno knjigo-

vodstvo poleg rednega receptorskega dela. Pa če se telefon pokvari, ga kar sama popravi.

»Kako pa kaj kaže turistični promet v Poštarskem domu?«

»Kar gre. V poletni sezoni, ki traja od junija do avgusta, smo imeli 357 stalnih gostov. Sicer pa imamo največ prehodnih gostov, ki pridejo na Pohorje za dan ali dva na odih ali pa samo prespat, ker imajo raje mir, kakor hrušč in truš v Mariboru. Med prehodnimi gosti je največ Avstrijcev in Nemcev. Mariborčani pa množično prihajajo k nam ob sobotah, ko se lahko tudi ob glasbi zavrtijo na plešišču.«

Medtem se je v recepciji oglašil francoski turist. Zamenjal je nekaj sto francoskih frankov. Vlasta se je z njim kar korajžno pogovarjala.

»Koliko pa je treba odšteti za dnevno oskrbo v Poštarskem domu?« je bilo naslednje vprašanje.

»Če hočete sobo z balkonom, štiri tisočake, sicer pa tri tisoč petsto starih dinarjev. Za tujce pa je malo dražje...«

Ker se je bližal večer, je v recepcijo prihajalo vse več go-



stov. Sogovornica je imela polne roke dela. Tega pa ji nasploh nikoli ne zmanjka, saj je na delu po cele dneve od sedmih zjutraj do desetih zvečer.

»Koliko pa zaslužite za opravljeno delo?«

»Komaj sedemdeset tisoč starih dinarjev, pa še za hrano in stanovanje moram odšteti od tega.«

Spet je prišel nekdo vrašat za prosto sobo.

Vlasta mu je ugodila.

Ona sploh rada vsem ustrezne, prijazne je, vedno dobre volje.

In to za 70 tisočakov na mesec. M. ŽIVKOVIČ

OBISK PO VROČIH POLETHNIH DNEH

Nad Slavnikom se vedri

Vse kaže, da so bili samoupravni organi kos težki situaciji in da so stvar zagrabil na pravem koncu

Avtoturistično podjetje Slavnik Koper je letos dopolnilo 20 let in šteje med najmočnejše delovne organizacije v koprski občini.

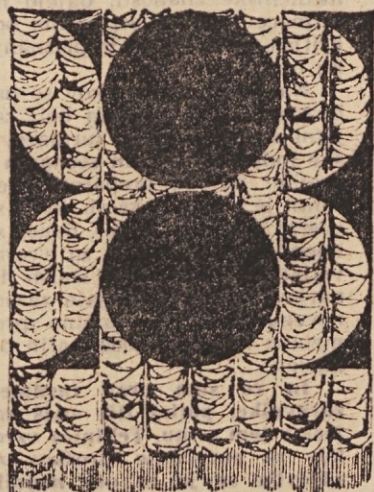
Lep jubilej, ki bi ga bilo treba pošteno proslaviti, pa so skalile notranje razprtije. Trenja in nesoglasja med zaposlenimi so segla v Slavniku celo tako daleč, da je postalo na mah ogroženo vse tisto, kar je bilo z velikimi napori napravljenega v minulih 20 letih.

»Razprtije v Slavniku niso najnovejšega datuma...« so vedeli povedati delavci tega koprskega podjetja v vročih poletnih dneh. »Delavski sveti posameznih ekonomskih enot in tudi centralni delavski svet so izgubili z »razčiščenjem« notranjih odnosov veliko število dragocenih ur, problemi pa so postajali vedno bolj pereči. Skripanje pri temeljih je bilo že tako močno, da je bil Slavnik dejansko že resno ogrožen...«

NEZADOVOLJSTVO NI BILO BREZ OSNOVE

Pripombe delavcev v Slavniku so bile številne, vzrokov za nezadovoljstvo pa še več.

»V podjetju se povsem razhajamo v konceptih vodenja in upravljanja, še posebej pa se razhajamo v metodah nagajevanja...« piše v pismu, ki ga je sprejel občinski sindikalni svet v Kopru, nekdo iz Slavnika. »Imamo popolnoma nasprotna sistema nagajevanja režistov v



LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 5
BOUTIQUE
KOTERNO TPOVA

režist niso dosegli norme. Ta sistem bi bil dober, ker sili režiste v dobro gospodarjenje, če ne bi imel te hibe, da se režisti preveč zatekajo k formiranju neustrezno visokih cen za svoje storitve. Med njimi so namreč posamezniki, ki nočejo videti vseh elementov dobrega gospodarjenja. Tem se preseg norme v podjetju ne zdi pomemben in iščejo honorarna dela v popoldanskem času izven svojega matičnega podjetja. Režisti potniškega prometa so imeli približno enak sistem nagajevanja, toda nekaterim ni bil všeč, zato so vsilili drugega, ki jim omogoča, da prejemajo preseg tudi, če je enota v izgubi. Tako so letos prejeli režisti potniškega prometa v obdobju januar-april velik presežek, čeprav so imeli 66 milijonov starih dinarjev izgube. Ker prejemajo torej režist v »prometu« presežek ne glede na izgubo, jim je prav vseeno, kako posluje njihova enota...»

Iz drugega pisma, ki ga je napisal delavec iz Slavnika Občinskemu sindikalnemu svetu Koper, povzemamo tole:

»V podjetju se razhajamo med drugim tudi glede tega, kako naj razdeljujemo stanovanja. Doslej smo jih delili brez pravilnika. Zaradi tega se dogaja, da deli komisija stanovanja po svoji lastni presoji, na osnovi mnenj posameznikov ali izsiljevanja. Zaradi vsega tega se dogaja, da dobivajo stanovanja člani kolektiva, ki imajo zelo kratko delovno dobo. Komisija je dodelila stanovanje med drugim tudi članu kolektiva, ki je v disciplinskem postopku zaradi namerno povzročen materialne škode...«

ska cesta v novem naselju. S prstom kaže hiše in razlaga, kakor bi ga kdo spraševal za ulico ali posamezno hišo.

Na zavodu za komunalo pa se še niso tako zelo otresli birokratske pedantnosti, zato se z občinsko upravo, največkrat pa z omenjenim referentom, skrešejo. Zahtevajo načrt za cesto ali pa več denarja.

V kresanju zmaga močnejši, se pravi občinska uprava ali njen referent, ki zatrjuje, da za načrte ni denarja.

Tako nastajajo v Novi Gorici ceste brez načrtov, ki pa

jim je odmerjen zelo kratek rok. V dobrem letu je po njih. In...

In občani zahtevajo nove, boljše ceste. Ker tako močno pritiskajo na občino, da so sčasoma nadležni, ne kaže drugega, kot ustreči njihovi zahtevi. V takšnih primerih se v občinski upravi najde denar vsaj za popravilo starih cest.

To kajpak ni birokratska rešitev, ampak sodi na področje ekonomike, ki je najbrž manj pomembna... sodeč vsaj po tem, kar počno v Novi Gorici. M. K.

»V našem podjetju vlada pri nekaterih mišljenjih, naj se nedelavnost in pojave kršenja discipline ne odpravljajo s sankcijami. Prav ti ljudje, ki so najbolj vneti zagovorniki tega, pa ne vedo povedati, kako bi nedelavnost in nedisciplino odpravili. Zanimivo je, da sodita v to skupino ljudi tudi predsednik disciplinske komisije in glavni direktor...«

KLJUB VSEMU KORAK NAPREJ

Obtožbe in pripombe Slavnikovih delavcev niso brez osnove. O tem pričajo tudi ugotovitve službe pravne pomoči pri občinskem sindikalnem svetu Koper. Po njeni oceni prihaja do takih nepravilnosti predvsem zaradi pomanjkljive samoupravne zakonodaje in ker niso v splošnih aktih točno odredjene pravice in dolžnosti samoupravnih in strokovnih organov podjetja.

Kljub negodovanju delavcev in pretečim oblakom nad Slavnikom pa se je v minulih dneh v tem podjetju le obrnilo na bolje. Po dolgih razpravah je bilo sprejetih nekaj sklepov, ki vlivajo upanje, da bo v prihodnjih mesecih danes tako neenoten kolektiv spet normalno zaživel in posvetil svoje sile delu in ne več le »razčiščenju«.

Centralni delavski svet je že razpusil upravni odbor podjetja, kajti ugotovil je, da prav ta nosi levi delež krivde za nesoglasja v kolektivu in tudi za to, da toliko časa ni bil imenovan direktor potniškega prometa. Prav tako je centralni delavski svet sprejel ostavko glavnega direktorja in obenem sklep, da dosedanja ekonomska enota »potniški promet« postane obrat matičnega podjetja, ki bo neposredno upravljal s svojimi sredstvi, imel svoj tekoči račun, svoje organe upravljanja in ki bo samostojno odločal o delitvi svojega dohodka.

Najpomembnejši sklep centralnega delavskega sveta Slavnika pa je bil, da se omogoči vsem enotam postopen prehod na samostojne obrate, ko bodo izpolnjeni vsi pogoji za to. Edino na ta način bodo odstranjena sedanja trenja med posameznimi ekonomskimi enotami. Delovnim ljudem tedaj enot pa bo omogočeno, da bodo vedeli zakaj in kako delajo in da si delijo dohodek po ustvarjenem delu, kar je končno tudi njihova pravica.

PORTRETI IN SREČANJA

Voznik svetlozelenega fička je mrko zrl predse. Nič ni bilo, le gume so malo zacvilile. (Tako je, če imaš dobre reflekse. Hitro pritisneš na plin, naglo zavreš in nato pogledaš okoli sebe. Mudi se ti, izsiljuješ prednost, potem te pa sekira policaj!)

»S takšno vožnjo ogrožate življenja drugih uporabnikov cestišč.«

(Prava figa, pazijo naj! Če pa nimajo dobrih živcev, naj hodijo peš. Ti pa sedaj plačaj. Tisoč dinarjev — saj denarja vendar ne kradem! je voznik bencil v sebi, na glas pa je rekel.)

»Poslušajte, saj se lahko pomeniva, tovariši miličniki. Ob-

ljubim vam, da bom pazil. Ampak mudilo se mi je, častna beseda!«

(Saj tako ne bo nič zaleglo, poizkusiti pa le velja.)

»Sploh pa nisem vedel, da nimam prednosti. Sem prvič v Ljubljani, pri nas doma ni tako strogo.«

»Res ni vedel,« se je oglašil še sopotnik. »Šest let že vozi,

pa se ni še nikoli zaletel, dajte no, pa ga ja ne boste kaznovali.«

Miličnik ga res ni kaznoval, pa ne zato, ker je voznik tako mlo prosil, sopotnik pa pomagal, temveč zato, ker Žigonov Janez nerad kaznuje.

»Če boš kričal na voznika, bo on kričal nazaj, če pa boš prijazen — lepa beseda vedno najde odprta vrata.« Takšna je prometniška filozofija Janeza Žigona, ki si že 4 mesece služi denar z usmerjanjem prometa na ljubljanskih ulicah.

Ljubljanski miličniki ste pa res »fejst« fantje,« so se našemu vozniku raztegnila usta.

»Ta bo sedaj pazil. Namer-

no že ne bo naredil nobenega prekrška. Če bi ga pa kaznoval, bi se grdo držal vsaj do

Kranja, če že ne dlje. Ljudje smo pač takšni, denarnica je

Ahlova peta nas vsehi!«

»Na ramenih nosite bele oznake, torej ste študent. Kaj pa študirate?« sem povprašal.

»Ekonomijo. Pravzaprav letos »pavziram«. Bilo pa je takole: vseh izpitov nisem opra-

šil s semafori in prehodih za pešce, šele nato samostojno usmerjajo promet,« se je zasmajal črnolasi Janez, doma iz Šiške.

»Miličniki študentje dajete predvsem informacije. Kaj z nima tujce in kaj domačine?«

»Tuji turisti sprašujejo predvsem za poti, ki vodijo proti morju in na ljubljanski grad, domači pa za ulice v Ljubljani. Ker imam pri sebi načrt mesta, ustrezem vsem. Najbolj nezaupljivi so Nemci: ki na vsakem križišču sprašujejo, ali je to prava cesta — pač za vsak primer. Angleži pa ljubijo kratke informacije: kar naravnost, pri prvem semaforu pa na desno,« se je v angleščini pošalil Janez Žigon.

Ljubljanski miličniki so »fejst« fantje!

vil pravočasno in sem zamudil vpis v drugi letnik. Doma seveda niso bili nič kaj navdušeni: glej ga, sedaj se bo pa celo leto potikal okoli in tiščal roke v žep, se je jezila mama. Pa tudi sam imam raje malo manj prostega časa, v žepu pa denar. Ko sem na fakulteti videl razpis prometne milice, sem se prijavil in bil sprejet.«

»Menda vas niso takoj postavili na križišče?« sem se ustrašil.

»To pa ne! Najprej sem obiskoval tečaj, nato pa sem naredil še izpit iz angleščine. Za vsak jezik dobimo po 20 starih dinarjev na uro več.«

In koliko zaslužim? Po 400 starih dinarjev na uro, delam pa 7 ur na dan. Rad bi delal vsak dan, prometnih miličnikov študentov pa nas je toliko, da delam le trikrat ali štirikrat na teden. Zato je tudi zaslužek nižji. Dobim po 40 tisoč starih dinarjev mesečno. Ravno toliko, da imam dovolj za obleko, šolske potrebščine in, ker kadim, tudi za cigarete.

Sicer pa brez strahu. Novincev ne pošiljajo na križišča, kjer bi lahko napravili zmedo. Najprej delajo skupaj z rednimi prometniki, potem na križi-

»Ali verjamete, da si prej nisem mislil, da miličniška uniforma vzbuja pri tolikih ljudeh prijateljske občutke. Saj me vsi vprek pozdravljajo: prijatelji, znanci, pa tudi vozniki, ki jih sploh ne poznam,« mi je dejal, ko je v pol ure odzdrvil ravno petemu vozniku, ki ga je na vse načine skušal opozoriti nase. Potem pa se je še hudomušno nasmešnil: »Verjetno to počno za vsak primer, kajti nikoli ne veš...« Janez je sicer strog do vseh, pa vendar — prijetno je, če veš, da te imajo vozniki radi in te spoštujejo.

»Kaj pa dopust? Ali ste že bili kje?«

»Ne, letos še nisem bil nikjer. Sel pa bom v hribe. In še to le za nekaj dni. Z bratom in kolegi. To je najceneje, pa tudi prijetno je v gorah. Tam ni avtomobilov, semaforov in prometnih predpisov — pa tudi prometnih prekrškov ne!«

MATJAZ VIZJAK

NOVOSTI NOVOSTI

Okrasni plastični pokrovi za avtomobilska kolesa FIAT ZASTAVA 600, 750, 850 proizvaja

POLIGALANT

Volčja Draga
Nova Gorica

Za nakup se zanimajte v trgovinah z avtomobilskimi rezervnimi deli

DELTA
TOVARNA PERILA IN KONFEKCIJE DELTA PTUJ

KUPUJTE VEDNO MODERNE IN ELEGANTNE SRAJCE ZNAMKE »DELTA«

Kozerija

Tole, kar bom zdaj napisal, se je zgodilo sredi avgusta 1997.

DEŽELNA KONFERENCA ZVEZE ZDRUŽENJ DRUŽBENI DEŽELANOV je sklicala svoj plenem v prenovljeni sejni sobi.

Tistega dne se je plenuma udeležilo rekordno število članov. Sleherni med njimi je namreč želel preizkusiti tehnične novosti, ki jih je v sejni sobi vgradil Industrijski kombinat za napredke družbeno političnega dela. Zato je na terasi Doma družbeno aktivnih deželanov pristalo toliko helikopterjev, kot še nikoli dotlej. Prišlo je tudi do majhnega incidenta, ko je helikopter člana plenuma iz Kranja pristal na helikopterju člana plenuma iz Kočevja, toda to dejstvo ni prav nič skalelo svečanega razpoloženja.

Nihče se ni zadrževal v bifeju na terasi. Vsi so hiteli v prenovljeno sejno sobo in občudovali najnovejšo elektronsko napravo, ki naj bi, kot so jim povedali na prejšnjem plenumu, poenostavi družbeno delo in omogoči sprejemanje kar najbolj konkretnih in preudarnih sklepov.

Popej se namreč na sejah uporabljati sistem IBM 707 82,

ki pa je bil zelo počasen. Zgodilo se je na primer, da se ob neki točki dnevnega reda niso mogli sporazumeti, kakšne zahtevke naj bi sprejeli, pa so vrgli v strop, ki je stal za mizo delovnega predsedstva, perforirane kartice s svojimi stališči, in čez kakšni dve uri je naprava odgovorila, za kakšne sklepe se ogreva večina. Pa pa je bilo tudi vse, kar jim je nudil star sistem.

Novo sejne sobe pa sploh ni bilo moč primerjati s staro.

kartica in na njej je bilo napisano:

»Poišči gumb št. 3. Pritisni nanj, daj kartico v odprtino pod gumbom, primi za ročico in razmisli o aktualnih problemih, za katere želiš, da bi jih plenem obravnavali. Elektronska naprava bo sama zaznamovala tvoje misli na perforirani kartici.«

Tudi to so storili. Potem se je na ekranu, tam, kjer je bilo nekoč delovno predsedstvo, pojavil napis:

AKTUALNA TEMA

Industrijski kombinat za napredke družbeno političnega dela je uredil po sistemu IBM 909 97, ki naj bi ga tokrat prvič preizkusili v praksi. Miše, za katere je nekoč sedelo delovno predsedstvo, sploh ni bila več. Nihče tudi ni rekel: »Otvorjam sešatek...« Nikogar ni bilo, ki bi predlagal dnevni red in ki bi jih povprašal, če se strinjajo z njim. Vsakdo je imel svoj zaznamovani sedež, na katerega je razen njegovega imena in priimka pisala:

»Pritisni na rdeči gumb.« Tako so storili. Iz naslonjala se je pojavila perforirana

»Poišči na mizi gumb št. 5. Pritisni nanj in vrzi perforirane kartice v odprtino, ki se bo pojavila pod gumbom.«

Še to so storili. In na ekranu je pisalo: »Hvala lepa! Naša naprava vam da v desetih minutah sporočila, katere tema je v zdajšnjem obdobju najbolj aktualna. Medtem ko čakate, pa lahko zveste najnovejšo izide športnih tekem, če pritisnete na gumb št. 6, lahko se pogovarjate s podjetji, v katerih delate, če boste pritisnili na gumb št. 2, morebiti želite zvedeti, kakšni so bili gospodarski rezultati v minulem mese-

cu in v tem primeru pritisnite na gumb št. 1.«

In tako naprej. Člani plenuma so pritiskali na gumbe in — uživali.

Točno čez deset minut je v sejni sobi zazvenela melodija stare pesmi o zmagovalni de- la in na ekranu so se pojavili sklepi.

Pisalo je: »OSNOVNA NALOGA ZVEZE ZDRUŽENJ DRUŽBENI DEŽELANOV V SEDANJEM OBDOBJU JE,

prizadevanj vseh zainteresiranih deželanov tudi v prihodnje ne bi mogli doseči bistvene- nega izboljšanja.«

Hkrati so se odprli predali, vgrajeni v levo stran miz, in



PISE JANEZ VOLJC

v njih so člani plenuma našli natipkana isto besedila skle- pov. Vzeli so tiste papirje in v prepričanju, da so prisostvo- vali zgodovinski seji, s katero se je začelo novo obdobje v razvoju samoupravne družbe in njene tehnike, pohiteli na teraso, užgali svoje helikopter- je in se odpeljali na delo.

Odslej bo naš znanec...

Majhen sem bil, pletena žabe sem nosil, ure še nisem imel, Manica Komarova pa sem rad poslušal. Pa me nekeč pobara:

»Sinko, ti, ki si že velik in gotovo tudi pameten, pa mi povej, katera ura je bolj točna: tista, ki stoji, ali ona, ki prehiteva drobno minuto na dan?«

Povrtil sem po možganih in se odrezal: »Tista vendar, ki prehiteva!«

Seveda sem ji odgovoril narobe: natančnejša je ura, ki stoji, ta je popolnoma točna kar dvakrat na dan!

Sedaj pa, ko sem že velik in imam uro, pa bi Manici Komarovi rad povedal, da sem takrat le imel prgu. Kajti, ko se mi je ustavila ura, so se jezili vsi. Zamujal sem neusmiljeno.

Končno sem zamudil tudi praznino ob 20-letnici Zavoda za usposabljanje invalidne mladine v Kamniku ter se, kot običajno, izgovoril zaradi pokvarjene ure. Vzeli so mi jo in obljubili, da jo bodo na zaključnem izpitu popravili kar njihovi gojenec, učenec urarske stroke.

ZA BOLEZEN SO ZDRAVILA, VNDAR...

V tem grmu ne tiči zajec

De išče vzroke za povečanje stroškov za zdravila

Nisem še slišala, da bi kdo rekel — pojdi k »temu in temu« zdravniku, ta ti bo na-

pisal zdravil, kolikor te je volja. Velikokrat pa sem že slišala, da ljudje hvalijo in se

vedno znova zatekajo k »temu in temu« zdravniku zato, da bi jih ozdravil. In zdravnik,

ki uživa tolikšen ugled in zaupanje, ozdravi vse, celo namišljene bolnike, ne le z zdra-

vili, ampak tudi z besedo. Z besedo, z gesto, celo veliko bolj pogosto kot z receptom.

Vse to mi je rojilo po glavi, ko sem pred dnevi potrkala pri zdravnikih, ki zdravijo

z znanjem, besedo in tudi z zdravili. Zlasti za zdravljenje z zdravili se je zdravnikov

oprijel sum, da imajo »zasluge« za večje stroške za zdravila, kot so jih skladi v svojih

finančnih načrtih planirali v te namene.

Preden sem prosila svoje so- besednike, naj povedo, kje so po njihovem mnenju vzroki, da stroški za zdravila nenehno na- raščajo, sem iz beležnice pre- brala nekaj števil iz polletne bilance Republiške skupnosti so- cialnega zavarovanja in nekaj ugotovitev ljubljanskega komu- nalnega zavoda za socialno za- varovanje.

● Dobra tretjina primanj- ljaja v zdravstvenem varstvu gre na račun stroškov za zdravi- la. Tako se ugotovili na repu- bliški skupnosti za socialno za- varovanje ob polletju.

● Pri Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje v Ljub- ljani pa znašajo stroški za prvih pet mesecev letos, za znatno manjšo število izdanih receptov, 145 milijonov starih dinarjev več kot lani v enakem obdobju. Pri analizi stroškov pa je ugo- tovil strokovna služba, da so bili zdravniki pri predpisovanju receptov preveč širokoprčni in preveč razsipni.

Te ugotovitve so v prispevku v prejšnji številki naglne teht- nice vzrokov za večje stroške za zdravila na subjektivno stran — na stran zdravnika in bolni- ka. In ker želimo vzroke počes- no pretehtati, dajemo danes be- sedo zdravnikom.

ROKO NA SRCE

Zdravniki tehtajo vzroke, kot da bi premišljeno izrekli di- agnozo za bolezen. In začuda, da svojo obrambo se ne poslužujejo napada. Samokritične ugotavlja- je, da se začne zlo pri njih. Oni pišejo recepte, ker jih drugi ne smejo in ne morejo, kajti oni ugotavljajo vrsto bolezni in pre- udarjajo, kakšna zdravila bodo najbolj učinkovito ozdravila bolnika. To pa ni greh, ne zlo, ko pa sodi vse to delo v njihov poklic.

Vendar je res, pravilo, da so bili zdravniki pri predpisovanju zdravil širokoprčni. Do nedav- nega jih ni nihče motil pri tem in so lahko zapisali na recept vse, kar se je v naših lekarnah dobilo. Sledili so svojem zdravn- niškemu poslanstvu, niso pa po- mislili na ekonomske posledice svoje širokoprčnosti. Skrbniki

skladov in drugi družbeni orga- ni, ki usklajajo v svojih načrtih potrošnjo za možnostmi, jih niso nikdar obvestili, kako je s trž- no politiko zdravil. Zato danes skoraj brez izjeme noben zdrav- nik ne ve, koliko velja kakšno zdravilo, da bi z njim gospodar- no tržili.

Pred časom so organi zdrav- stvenega varstva opozorili vse zdravnike, da so obiski bolnikov na domu dragi in da jih je po- trebno zato omejiti. Po tem pri- poročilu se zdravniki tudi ra- vnajo. Niso pa prepričani, da so skladom s tem zmanjšali stro- ške. Bolezen odkrijejo v začetni fazi, in zavoljo večje sigurnosti predpišejo bolj učinkovito in se- veda dražje zdravila. Nekdaj so bolnika obiskali namesto enkrat — trikrat, ga zdravili z blazijami in cenejšimi zdravili. Končni rač- un je bil vendar nižji za prejšnji način zdravljenja.

V svojem razmišljanju o vzrokih za porast stroškov za zdravila pa navajajo zdravniki, mimo mnogih drugih vzrokov za porast stroškov, tudi ta rač- un: kaj je ceneje, se sprašujejo, hitro in učinkovito ozdraviti bolnega človeka in ga čim prej vrniti na delovno mesto, ali zdraviti »racionalno«, s tem pa povečati stroške delovne organi- zacije? V odgovoru na to vpra- šanje zbledi vzdevek — široko- srčnost.

Če kdo, potem so zdravniko- vo širokoprčnost za predpis- vanje zdravil izrabili nekateri bolniki. Dema so si nakopičili zdravila za vse mogoče bolezni in odprli zase in za svojo okoli- co »zdraviljenje v samopostrež- bi«. Vrednost teh zdravil ni iz- računana, vendar jo vrednotijo nekateri na tolikšen kapital, da jim vse življenje ne bi bilo po- trebno migniti s prstom, če bi ga lahko zbrali. V domačih le- karnah ležijo ogromna družben- sta sredstva, še vedno pa nevarnost za potrošnike teh zdravil. Men- da ni potrebno posebej poudar- jati, da je nekontrolirano uživa- nje zdravil nevarno, poleg tega pa je potrebno vedeti, da imajo zdravila omejeno dobo vrednosti in da se po preteku roka spre- minjajo v strup.

»KJER SE PREPIRATA DVA, TRETJI DOBIČEK IMA«

Od zdravil pa ne živijo le bolniki, ampak tudi farmacevt- ska industrija in njeni posredni- ki — lekarne. Menda je pri nas 14 proizvajalcev zdravil, ki vsak po svoje podpirajo napredek medicinske znanosti, dajejo na farmacevtski trg »epihalna od- kritja«, če zaslužijo lo priznanje ali ne.

Na mizah zdravnikov se na- birajo iz dneva v dan bolj za- jetni svežnji reklam farmacevt- ske industrije, ki jih seznanja s svojimi novimi preparati. Med njimi je mnogo takšnih, ki so se večer imenovali »xy«, danes se imenujejo »xyz«, in so večer veljali na primer 500 starih di- narjev, danes pa veljajo zaradi novega imena in neznatne spre- membe v sestavi 1000 starih di- narjev.

In če smo prav razumeli zdravnike, potem tič »naš za- jec« v tem grmu. Tehnična vzro- kov za povečanje stroškov za zdravila se je to pot nagnila najbolj občutno na stran proiz- vajalcev zdravil. Končno sadbo ne prepustijo zdravniki se- veda prizadetim. In preden ho- mo stopili do predstavnikov far- macevtske industrije, se bomo ustavili prihodnji pri njihovih

posrednikih, v lekarnah in po- jetju za promet s farmacevtskim materialom.

I. VRHOVČAK



Veletrgovina



Ljubljana, Bežigrad 6

vas vabi, da izberete iz sor- tiranih zalog:

Uspje, tesnila, potrebščine za sedenje, čevljarje, tapetnike, gumijeva ovi, guma v ploščah in palicah, gumijeva profila, klinasta in pogonska jermeni, transportne trakove, pnevmat- ike in ostale gumijev izdelke, mehanski tekstili, klobočevino, lino, vrvarske izdelke, galirne diske, dekorativne tkanine in vrvice, zaščitne obleke, pred- oasnike, pokrivala, celade, mar- ske, očala, rakavice, obuvalec, tehtnike, plastične mase za predelavo, juvdur, vinil, vinag, utrepas, siragulo, plastične mase, guma in usnje, barva in lake, usnjena, tekstilna, pla- stična in kovinska galanterija, pisalne, računske, frankirne, književodske, razmnoževalne in vtisne stroje ter teleprinterje, naprave za gostinstvo, pekars- nisko opremo in opremo za mlinsko industrijo.

● MURSKA SOBOTA

Predsedstvo občinskega sin- dikalnega sveta Murska Soba- ta je na zadnji seji med dru- gim razpravljalo o pripravah na redni občni zbor občinskega sindikalnega sveta Murska So- beta. Sklenili so, da bo občni zbor meseca oktobra in da bo- do v pripravah sodelovali člani predsedstva, plenuma in sindikalne podružnice, slednje predvsem pri predlaganju in evidentiranju kandidatov za nove člane predsedstva in ple- numa. Razen kadrovskega vprašanja bodo bolj kot kdajkoli posvetili veliko pona-

nost vsebinski pripravi občne- ga zbora, predvsem ključnim vprašanjem nadaljnjega dela sindikatov. Podrobno so posa- mezne zadeve že obravnavali na občnih zborih strokovnih sindikatov. Vsekakor bodo oce- nili dosedanje delo, predvsem pa se pogovorili o nadaljnjem delu sindikatov. Spregovorili bodo tudi o vprašanju druž- benega standarda, rekreaciji in ne nazadnje o vlogi sindi- kata v našem samoupravnem sistemu na sedanji stopnji družbeno-gospodarskega raz- voja ob uresničevanju reform- nih ukrepov.

A. H.

VEČ KOT POLOVICA DELOVNIH ORGANIZACIJ OBČINE PTUJ SE NI PRISPEVALA ZA STROKOVNO ŠOLSTVO

DRUŽBENI DOGOVOR VELJA TUDI ZA PTUJSKE KOLEKTIVE

Na seji občinske skupščine Ptuj, ki je bila zadnjega julija, so med drugim razpravljali tudi o zelo perečih problemih financiranja strokovnega šolstva. Več kot polovica delovnih organizacij gospodarstva še vedno ni ničesar prispevala za letošnje financiranje strokovnega šolstva. Od predvidenega milijona N-din so namreč delovne organizacije gospodarstva prispevale doslej komaj 351.300 novih dinarjev.

Največ razprav na omenjeni seji pa je pobudilo poročilo upravnega odbora sklada za šolstvo, ki je le deset dni pred sejo občinske skupščine sprejel predlog odloka o ukinitvi sklada. S 1. julijem 1967 je namreč prišla z delom temeljna izobraževalna skupnost, zaradi česar je upravni odbor dosedanjega šolskega sklada sestavil sklepni račun. Le-ta izkazuje 6.092.446 N-din dohodkov in 6.048.412 novih dinarjev izdatkov, torej presežek dohodkov v višini 44.000 novih dinarjev.

Na območju občine Ptuj je vsekakor za zdaj najbolj pereč problem financiranje drugostopenjskega šolstva. Čeprav je v prehodnih določbah zakona o izobraževalnih skupnostih in o financiranju vzgoje in izobraževanja jasno določeno, naj bi v letu 1967 gospodarstvo z 1 % od bruto osebnih dohodkov sofinanciralo strokovno šolstvo, pa v ptujski občini taka oblika sofinanciranja še ni stekla, kot bi morala. Popolnoma jasno je, da sredstva, s katerimi razpolagajo temeljne izobraževalne skupno-

sti, še zdaleč niso takšna, da bi lahko že v letošnjem letu v celoti nadomestila prispevke, ki so jih do sedaj prispevale delov-

ne organizacije. Poleg odloka o deležu občinskega prispevka, s katerim so lahko nadomestili le dosedanje višine sredstev, pa je občinski proračun prevzel še dolgoročne obveznosti odpravljenega sklada za šolstvo v višini 9.845.654 N-din. To je seveda velika dodatna obremenitev občinskega proračuna in kaj malo verjetno je, da bi proračun še zmogel kakšno dodatno subvencijo izobraževalni skupnosti. Sklad za šolstvo pa je prenesel na izobraževalno skupnost pre-

cejšnjo obveznost financiranja strokovnega šolstva v občini, saj znaša njen delež še kar 630.000 novih dinarjev. Te vsote pa v Ptuj ne bodo zmogli, če delovne organizacije gospodarstva ne bodo svojih obveznosti do drugostopenjskega šolstva izpolnile v celoti. Tiste, ki so že doslej prispevale z rednim odvajanjem 1 % od bruto osebnih dohodkov tudi v drugem polletju, tiste, ki pa še niso prispevale ničesar, pa tudi zaostale prispevke.

FRANC MEŠKO

DELAVSKA UNIVERZA NA JESENICAH IMA RAZNOVRSTNE IZOBRAŽEVALNE NALOGE

Turizem terja znanje tujih jezikov

Razvoj turizma, zlasti pa ukinitve viz in s tem sproščenost na mejnih prehodih, to je tisto, kar iz dneva v dan povečuje število tujih turistov tudi na območju jeseniške občine. Vedno več tujih turistov se poslužuje gostinskih in trgovskih obratov na Jesenicah in v ostalih krajih občine. Ker govore le z majhno izjemo skoraj vsi tuji nemško, je potreba po znanju nemščine v trgovskih in gostinskih obratih vedno večja.

Delavska univerza na Jesenicah, katere osnovna dejavnost zajema sicer izobraževalne nalo-

ge, ki izhajajo iz hitrega razvoja družbenih odnosov, samoupravljanja, gospodarske in družbene

reforme, posveča tudi strokovnemu in splošnemu izobraževanju veliko pozornost. V minuli sezoni pa je bilo največ zanimanja za tečaj nemškega jezika. Teh tečajev je bilo največ, za odrasle kot za šolsko in celo predšolsko mladino. Največ zanimanja za tečaje je bilo seveda med zaposlenimi v trgovskih in gostinskih delovnih organizacijah. Stroške teh tečajev so v mnogih primerih krile delovne organizacije, vendar tem ne gre v račun, zakaj se mladina nemščine ne uči v šoli, ko jim je ta jezik potreben za dobro opravljanje poklica, to pa je potrebno za dober razvoj turizma v občini. Dokajšnje zanimanje je bilo tudi za tečaje italijanskega jezika, medtem ko upada zanimanje za tečaje angleščine, ker se ta v praksi skoraj v nobenem trgovskem ali gostinskem obratu ne uporablja.

Poleg jezikovnih tečajev skrbi jeseniška delavska univerza za splošno izobraževanje tudi z večerno osnovno šolo, šolo za življenje in s splošnimi predavanji, ki jih je bilo v lanskem sezoni v 13 krajih kar 200. Na področju strokovnega izobraževanja je imela delavska univerza v minuli sezoni srednje ekonomske šole, šole za zidarje, avto-mehansko šolo, tečaj za kurjače in razne druge tečaje. Za družbeno-ekonomsko izpopolnjevanje pa organizira vsako leto politično šolo in seminarje za člane samoupravnih organov. Dejavnost delavske univerze na Jesenicah se je v zadnjih letih zelo hitro razvijala, kljub temu pa bo potrebno njene izobraževalne programe še vsebinsko bogatiti. V občini je še vedno približno 40 % ljudi z neopolno osnovno šolo in blizu 300 registriranih nepismenih. Tu čaka delavsko univerzo še mnogo dela. Temu pa bo kos, če se ne bo otepla s finančnimi problemi in pomanjkanjem učilnic in če bo deležna polnega razumevanja s strani občinske skupščine ter tesnega sodelovanja s sindikalnimi podružnicami in kadroviskimi službami delovnih organizacij. POLDE ULAGA



Vam nudi moden asortiment
konfekcije, galanterije in
metražnega blaga

modna hiša
LJUBLJANA - MARIBOR

PRODAJNI SERVIS

Uprava Delavskega doma in Občinska zveza kulturno-prosvetnih organizacij v Zagorju sta te dni začeli akcijo za oživitve abonmajskih predstav za Zagorjane v jesenskih in zimskih mesecih. Če bo akcija uspela, bodo imeli zagorski delovni kolektivi na voljo kar osem celovečernih gostovanj. Predvidevajo tri gostovanja Celjskega ljudskega gledališča, večer opernih arij, gostovanje Amaterskega gledališča iz Trbovelj in nekaj gostovanj osrednjih slovenskih zabavnih ansamblov.

RRREDVIDENIH OSEM GOSTOVANJ

Zagorjani — kot pravijo — so se zgedovali po radovljiškem primeru. Razlika je le ta, da imajo Radovljičani že zagotovljeno podporo tamošnjih kolektivov, pravijo, medtem ko si jo bodo morali Zagorjani dejansko šele zagotoviti. Toda, če bodo imeli podporo sindikalnih organizacij in njihovih vodstev, če jih bo podprl občinski sindikalni svet, bo zagorski poskus gotovo uspel. Občinski sindikalni svet je že doslej nekajkrat z razumevanjem podprl stremjenja zagorskih kulturnih organizacij, zato je pričakovati, da tudi v tej akciji ne bo ostal križem rok. Sindikalna vodstva v zagorskih podjetjih pa so zadnja leta nekoliko zanemarila to plat svojega delovanja.

Tako uprava delavskega doma kot občinska kulturno-prosvetna zveza si prizadevata za množičnost abonmajskih predstav. Po eni strani bi takšna množičnost vplivala na nižje cene abonmajskih vstopnic, po drugi strani pa bi to gotovo zagotavljalo tudi bolj raznovrstno in kvalitetno repertoarno politiko. Sodelovanje kolektivov bo torej odločilnega pomena. Doslej so bili namreč pogosti občutki, da ljudje nimajo možnosti vpliva na oblikovanje kulturne politike. Zdaj pa bodo imeli možnost povedati svoje mnenje o repertoarju, predlagati, kateri gostujoči ansambel žele videti in slišati.

Če bodo v Zagorju uspeli uresničiti še nekatere druge načrte, na primer redne četrtkovne večere v stekleni dvorani, na katerih bodo občani lahko poslušali predavanja, poslušali glasbo in se pomenkovali o vsem, kar jih zanima, bo prihodnja kulturna sezona res lahko precej razgibala Zagorje. Za te načrte si najbolj prizadevajo vsi tisti kulturni delavci, ki so že doslej poudarjali, da daje najboljše rezultate takšna kulturna politika, ki je plod širših družbenih dogovorov, v tem primeru več ali manj celotne občinske skupnosti.

M. VIDIC

MARTINARJI-PEVCI POJDEJO V ITALIJO

Jeseniški kulturni amaterski ansambl si postali že stalni gostje v zamejstvu. Ansambel narodnih plesov in pesmi Svobode »Tone Cufar« je gostoval letos že devetkrat v Italiji. Zadnjič so gostovali v Amari pri Tolmezzu ob njihovem krajevnem praznovanju praznika komunistične partije. Večkrat je gostoval v Italiji tudi že komor-

ni zbor jeseniške Svobode. Zdaj pa je prvič povabljen v zamejstvo pevski zbor jeseniških martinarjev. Ta naj bi nastopil v Camparossi pri Trbižu 4. septembra in v Gemoni v Furlaniji 8. septembra. Vabilo martinarjem za gostovanje je priznanje zboru, zato se na to gostovanje zelo pridno pripravljajo.

P. U.

KORIST JE DVOJNA

Počasi se tudi v revirjih uveljavljajo vsakoletni sejmi šolskih knjig, ki omogočajo nakup cenejše rabljene šolske knjige, kdaj pa kdaj tudi nakup knjige, ki bi jo učenci v knjigarnah zaman iskali, ker je že zdavnaj razprodana.

Organizacija sejmov za prodajo in nakup rabljenih šolskih knjig ima vsekakor dvojen pomen. Gmotnega in vzgojnega. Starši morajo pred pričetkom vsakega šolskega leta globoko seči v žep, zlasti pa je to težko v družinah z več šolobveznimi otroki ali pa tam, kjer je zaposlen samo oče. Zato je spodbuda zasavskih šol za sejem šolskih knjig v veliko korist staršev. Ni pa podcenjevati tudi vzgojnega učinka teh sejmov. Otroci se že v prvih letih šolanja navajajo na skrbno ravnanje s šolskimi knjigami. Prosvetni delavci pa že ob začetku pouka skušajo otroke navajati na čim skrbnejše ravnanje s knjigami. Tam, kjer so že lani organizirali sejme šolskih knjig, so lahko opazili, da so prinašali otroci na prodaj ali za zamenjavo lepo ohranjene knjige.

V preteklem letu pa so nekateri starši še na drug način pokazali razumevanje za šolske po-

trebe otrok socialno šibkejših družin. Namesto da bi njihovi otroci prinašali s sejmov domov denar za prodane šolske knjige, so jih darovali svojim vrstnikom, katerih starši bi težko pogrešali nekaj tisočakov za te nakupe. Takšno usmeritev šolskih sejmov so močno podpirala tudi šolska vodstva, čeprav je bilo še več primerov, ko so otroci že med počitnicami darovali šolske knjige svojim vrstnikom.

Ne glede na velik pomen šolskih sejmov pa velja poudariti, da še nikjer v revirjih letos ne bodo uvedli brezplačnih učbenikov, niti za učence prvih razredov. V razvojnih programih šolstva so sicer predvideli to novost, ki jo pa — kot kaže — še lep čas ne bo mogoče realizirati. Vzroki za to so znani. Občinske izobraževalne temeljne skupnosti imajo te dni velike skrbi zaradi zbiranja denarja za redno dejavnost šolstva. Člani izobraževalnih skupnosti pa so prepričani, da bodo sčasoma tudi brezplačni učbeniki prišli na vrsto.

Po mnenju večine staršev v revirjih so učbeniki predragi. Zlasti učbeniki za višje razrede. Starši sodijo, da bi morala družbena skupnost najti način za regresiranje šolskih knjig. Ni šala takole v začetku šolskega leta odšteti po 15.000 in več starih dinarjev, če imaš na primer dva šolobvezna otroke. Zato so v minulem letu nekateri otroci v revirjih še nekaj mesecev po začetku šolskega leta ostajali brez potrebnih šolskih knjig. Starši jih preprosto niso mogli kupiti. Družin, ki žive v težjih socialnih razmerah, pa je žal vedno več.

M. V.

STROKOVNA RAVEN ZASAVSKIH PROSVETARJEV SE IZBOLJŠUJE

DENARNE ZADREGE

Še nekaj dni in tudi v Zasavju se bodo odprla šolska vrata. Med počitnicami so na šolah opravili najnujnejša popravila. Zadnje dni pa je dosti prometa v knjigarnah in drugih trgovinah, kjer prodajajo šolske potrebščine.

Iz leta v leto je mogoče ugotovljati, da je vendarle vedno boljše tudi s prosvetnim kadrom. Vse več predmetov poučujejo strokovno usposobljeni prosvetni delavci in s tem se zagotovo

viša raven znanja učencev. V Litiji, na primer, je bilo letos na razpise privrkat tudi dosti prijav predmetnih učiteljev za pouk matematike in angleščine. Ob načrtnejši politiki štipendi-

ranja in dopolnilnega izobraževanja že zaposlenih pa bi bilo moč v doglednem času v Zasavju povsem odpraviti pomanjkanje strokovno usposobljenih prosvetnih delavcev.

Osrednji problem pred začetkom novega šolskega leta pa je zopet financiranje šolstva. Dotok sredstev namreč ni takšen, kot so bili pričakovali. Gibanje osebnih dohodkov zaostaja za predvidevanji in tako se poraja vprašanje, če bo mogoče v prihodnjih mesecih zagotoviti potrebna sredstva za nemoteno delo na osnovnih šolah.

Poseben problem zadnjih dni pa je financiranje strokovnega šolstva, saj delovne organizacije dokaj slabo izpolnjujejo priporočilo o združevanju sredstev za financiranje drugostopenjskega šolstva.

Po prvotnih izračunih bi morale občine Hrastnik, Litija, Trbovlje in Zagorje ob Savi prispevati za sofinanciranje strokovnega šolstva v razdobju julij—december leta 1967 skupaj 1.246.000 N-din. Ker pa so iz ljubljanske izobraževalne skupnosti izstopile gorenjske občine in ker s prvim razdelilnikom niso bila zagotovljena zadostna sredstva za pokritje vseh obveznosti do šol II. stopnje, je dan v razpravo nov predlog za sofinanciranje strokovnega šolstva na ljubljanskem področju. Po teh novih izračunih naj bi zasavske občine prispevale skoraj 330.000 N-din več, tako da bi znašale njihove skupne obveznosti za drugo polletje za sofinanciranje drugostopenjskega šolstva kar 1.575.000 novih dinarjev. Vprašanje je, kako zagotoviti dodatna sredstva zdaj, ko celo ugotavljajo, da verjetno ne bo mogoče zbrati niti vsega potrebnega denarja za financiranje osnovnih šol.

Sicer pa v Zasavju tudi ugovarjajo novemu izračunu obveznosti. Predlagajo, da bi morali obveznosti občin do strokovnega šolstva izračunati na osnovi novih dohodkov, ki se stekajo v občinske proračune, ne pa po starih merilih. Le tako bi dejansko bila zagotovljena večja objektivnost in doslednost pri določanju obveznosti v zvezi z združevanjem sredstev za sofinanciranje strokovnega šolstva.

Od začetka novega šolskega leta nas resda loči le še nekaj dni, a že so se nakopičili prvi zelo resni problemi in po zahtevanju odgovornih se res postavlja vprašanje, ali jih bo mogoče v celoti zadovoljivo rešiti.

MARIJAN LIPOVŠEK

AGROKOMBINAT EMONA LJUBLJANA

JAJCA SO LAHKO IN POPOLNOMA PREBAVLJIVA

Dnevno sveža jajca nudi Agrokombinat »Emona« — Ljubljana iz svojega najmoderneje urejenega obrata pri nas.

PREIZKUSITE NAŠA RECEPTA:

JAJCA A LA BISMARCK

125 g kuhane šunke, 75 g naribanega sira, 4 jajca, olje ali maslo, poper.

Šunko drobno sesekljamo, premešamo z naribanim sirom, poprom. Ponev, ki je razdeljena, namažemo z oljem ali surovim maslom, v vsako odprtino damo ubito jajce, osolimo ter pokrijemo z nadevom. Vse skupaj damo nad sopro ali kipečo vodo, tako držimo 10—12 minut, da se jajca strdijo. Nato prelijemo to s holandsko omako. Zraven ponudimo pečen krompir, paradižnikovo ali solato iz belušev, beli kruh (ne črni) ter vino.

NADEVANO JAJCA (RUSKA JAJCA)

4—8 trdo kuhanih jajc, 1 tuba sardelne paste, 2 žlici surovega masla, 1 žlica gorčice, poper, limonin sok in rdeče redkvice ter sesekljan peteršilj.

Jajca prerežemo na polovice, rumenjake naribamo in temeljito premešamo z gorčico, sardelno pasto in surovim maslom. Odkrijemo z nekaj kapljicami limoninega soka, popramo, dodamo drobno sesekljan peteršilj in še enkrat vse dobro premešamo. S tem nadevom polnimo jajca. Skledo garniramo s peteršiljem. Zraven se ponudi beli kruh, kot pijača pa mrzlo pivo.

TOMOS KOPER

Tomos - Nederland

Začetki Tomosove eksportne dejavnosti na nizozemskem tržišču segajo dobrih sedem let nazaj, v čase, ko je tovarna šele pričevala samostojno izdelovati svoje proizvode in si utirati pot na konveribilna tržišča. Bila je eden od prvih jugoslovanskih proizvajalcev v kovinsko predelovalni stroki, ki je spoznala, kako dragoceno je nizozemsko tržišče tehničnih predmetov, predvsem dvokolesnih vozil. Tradicionalne zunanjetrgovinske zveze Nizozemske so ustvarile formiranega nizozemskega poslovnega človeka, ki zna sistematično plasirati svoje proizvode, pa tudi kupovati tuje. To dejstvo in pa dejstvo, da Tomos že dolgo vrsto let uspešno prodaja svoje izdelke na tehnično zelo zahtevno nizozemsko tržišče, je najboljši priznanje in dokaz kvalitete tovarniških izdelkov.

Iz skromnih začetkov v letih 1959, 1960 in 1961, se je obseg poslovanja sodelovanja razširil po razsežnosti, ki so končno privedle do ustanovitve mešane družbe TOMOS NEDERLAND.

To podjetje je bilo ustanovljeno meseca marca 1965, ima svoj sedež v mestu Epe v osrednji Nizozemski in v njem vsak od partnerjev sodeluje s 50-odstotnim deležem.

Predmet poslovanja podjetja je proizvodnja in distribucija mopedov, pa tudi drugih izdelkov tovarne Tomos, v države Skupnega evropskega tržišča.

Pod terminom »proizvodnja« se razume pravzaprav montaža v Tomosu izdelanih sklopov proizvodov, ki pa se občasno dopolnjujejo z določenimi specifičnimi deli ali modifikacijami delov, ki jih izvedejo navedeni ali zahtevajo potrebe nizozemskega ali katerega drugega zahodnoevropskega tržišča, kamor Tomos Nederland montirane izdelke izvažajo. Razumljivo je, da je sodelovanje te vrste ugodno tako za enega kot za drugega poslovnega partnerja. Princip in zahteve velikoserijske proizvodnje, na osnovi katerih proizvajajo Tomos, bi namreč ne mogli prenesti določenih proizvodnih posebnosti in posebnostih sprememb pri manjših serijah, nizozemski poslovni partner pa lahko na ta način najhitreje in najboljše ustreže željam in okusu svojih kupcev.

Trenutno znaša kapaciteta montažne tovarne Tomos Nederland blizu 10.000 motornih enot, so pa lepe možnosti, da se bo ta količina v naslednjih letih še občutno povečala.

OBISK DELAVCEV IZ TOMOS NEDERLANDA

Od 22. do 26. julija se je v Tomosu mudila skupina 24 delavcev iz oddelka montaže tovarne TOMOS NEDERLAND, iz mesta Epe na Nizozemskem. Del svojega kolektivnega dopusta so porabili za to, da so se v nagrado za svoje vzorno večletno delo v nizozemski tovarni udeležili potovanja v Jugoslavijo in obiska v matični tovarni Tomos. Podrobno so si ogledali vse obrate in se seznanili z načinom dela in poslovanja v Tomosu. Svoj obisk v Jugoslaviji so izkoristili tudi za to, da so si ogledali del jadranske obale. Potojinsko jama in Lipico. Namen obiska nizozemskih delavcev je bil popolnoma dosežen, saj so se neposredno seznanili s tovarno, katere čeni so pravzaprav tudi oni sami, z ljudmi v tovarni, pa tudi s kosčkom naše domovine, ki so jo doslej občudovali samo po fotografijah.

OBVESTILO KUPCEM TOMOSOVH MOPEDOV

Zaradi kolektivnega dopusta oddelka montaže tovarne Tomos bo za nekaj časa prekinjena redna dobava mopedov trgovskim zastopnikom in detajlistom. Vljudo prosimo vse zainteresirane in kupce mopedov COLIBRI, da z razumevanjem sprejmejo in opravijo to omejevanje dobav domačemu trgu. Razen omenjenega dopusta delavcev v montaži je časovno prekinitev dobav našemu tržišču povzročil tudi povečan izvoz Tomosovih mopedov na tuja tržišča. Ker ima Tomos določene devizne obveznosti, obenem pa izdelke, ki je izrazito sezonskega značaja, mora zahteve tujih trgovskih partnerjev strogo upoštevati. Prodajna operativna Tomosa pa bo vsekakor poskrbela, da bo trenutni primanjkljaj izdelkov na domačem tržišču nadoknadila z dobavami v kasnejših mesecih drugega polletja 1967.

SKORAJ PREKMALU BO JULIJ 1969...

Iz razgovora z generalnim direktorjem TAM ing. Stojanom Perhavcem

V zadnjem času sta se med kolektiv mariborske tovarne avtomobilov naselili tudi nenavadna vročica in mrzličnost. Porodila ju je novica, da je Mednarodna banka za obnovo in razvoj njihovi organizaciji odobrila dva milijona dolarjev posojila za rekonstrukcijo. Zaključena mora biti do 1969. leta, da bi po dvomesečnem poskusnem obratovanju s prvim julijem steklo delo v prenovljenem TAM. Zdaj se kolektiv vprašuje, ali bodo tako napet rok tudi zmogli, da jim zamudne obresti ne bi požrle vsega tistega, kar bodo pridobili na račun nove tehnologije in povečane produktivnosti.

Skratka — ob vsem veselju in zadovoljstvu, da začenjajo s temeljito modernizacijo tovarne, skrbi le ne manjka. Čas namreč beži, pa morajo urediti še nič koliko formalnosti pri naših bankah, dobavni roki za opremo pa so tudi zelo dolgi. In kdo ve, kje vse se še lahko zatakne...

Generalni direktor TAM ing. Stojan Perhavec pa je vseeno optimist, saj pravi:

»Če imaš v današnjih časih denar, te dobavitelji gledajo z drugačnimi očmi, kot pa so te še pred leti, ko se tržne zakonitosti še niso tako uveljavile, kot pa se začenjajo zdaj. Čeprav drži, da vsako rekonstrukcijo spremljajo tudi težave, pa je od nas odvisno, kako bomo delo zastavili, da bi bilo presenečenjem manj. Lahko rečem, da se je TAM lotil priprav tako, da bo predvideni rok tudi izpolnjen.«

Bijete torej bolj tekmo s časom kot pa z denarjem. Zato najbrž ne bo težko odgovoriti na vprašanje: s kakšnimi pogoji ste dobili devizni kredit, kako ga boste odplačali in kako ste si zagotovili dinarska sredstva, brez katerih bi lahko izvršili le slabo polovico predvidenih investicij?

To ni nobena skrivnost! Naš kolektiv natančno pozna vire financiranja. V podrobnostih so opisane tudi v zadnji številki našega glasila »Skozi TAM«. Naj pa vseeno ponovim najvažnejša dejstva:

• devizni kredit bomo začeli odplačevati leta 1970, torej leto po zaključeni rekonstrukciji.

• Celotni devizni kredit moramo odplačati v enajstih letih in pol po 6,5%-obrestni stopnji.

• Letno odplačilo dolga skupaj s pripadajočimi obrestmi bo torej znašalo 256.000 dolarjev. kar nameravamo in tudi moramo ustvariti s povečanim izvozom.

• Za rekonstrukcijo pa razen omenjenih sredstev potrebujemo tudi 3,9 milijona novih dinarjev. Ta denar imamo, oziroma ga bomo imeli v celoti po zaključnem računu za letošnje leto, tako da bomo obveznostim kos tudi s te strani.

Verjetno bi zdaj lahko odgovorili na vprašanje, kaj si TAM obeta od rekonstrukcije, ki jo zdaj začenjate?

»Tržne raziskave kažejo, da bo samo domači trg že čez dve leti poraboval najmanj 6000 vozil tistih vrst, ki jih mi proizvajamo. Pri teh raziskavah, ki so odločilno vplivale na obseg naše rekonstrukcije, smo se posebej upoštevali razmere na našem trgu, hočemo reči razdobljenosti našega gospodarstva, ki mu najbolj ustrezajo vozila od 2 do 5,5 tone nosilnosti. Prav to pa TAM že zdaj izdeluje. Vendar pa ob sedanjih opremljenosti tovarne tolikšnih naročil ne zmoremo. Četudi bi jih, bi bila proizvodnja predraga, ker je oprema zastarela oziroma iztrošena. Potrebujemo torej nove stroje, ki nam bodo omogočili vse tisto, česar zdaj ne zmoremo. Predvsem znižanje stroškov na vsej črti, pa še proizvodnjo nekaterih novih elementov, ki jih še nismo osvojili. Končno pa gre tudi za boljše kvaliteto, ki razen cene vpliva na naša razmerja do konkurentov oziroma tržišča kot celote. Vse to je, skratka, tisto, kar želimo doseči z našo rekonstrukcijo, ki naj bi v končni

posledici omogočila, da bomo proizvajali ceneje in kvalitetneje kot pa lahko zdaj. Gre torej ne samo za modernizacijo podjetja, ampak predvsem za povečano konkurenčnost na trgu.«

Po vsem tistem, kar je doslej znanega v javnosti, celotna sredstva namenjate zgolj za nakup opreme, hkrati pa ugotavljate, da bo prostorno po rekonstrukciji TAM še vedno predimenzioniran. Je torej sedanja rekonstrukcija samo korak do nadaljnega povečevanja proizvodnje v prihodnosti, če bi tako narekovalo tržišče?

»Seveda gre tudi za to, vendar stvari ne bi poenostavljali. Drži sicer, da smo prostorno nekoliko predimenzionirani, če se primerjamo s tovarnami, ki proizvajajo več, kot pa TAM zmora zdaj oziroma bo zmogel po re-

konstrukciji. Vendar gre zdaj za to, da kompletiramo naše zmogljivosti, da bi skupne kapacitete potem tudi bolj racionalno izkoristili. To pomeni, da želimo biti odvisni domala samo še od trga, ne pa tudi od raznih dobaviteljev in kooperantov, ki so doslej dostikrat odločilno vplivali na obseg naše proizvodnje. Če pa je tako, potem je ravno od tega odvisno, kako se bo v prihodnje povečevala naša proizvodnja. Prostorno bomo večji proizvodnji vsekakor kos in bi takrat potrebovali le še dodatno opremo.

Z vsem tem sem želel poudariti, da se resno pripravljamo na intenzivnejšo proizvodnjo. Se zlasti pa računamo s tem, da bo nova tehnologija vplivala na izenačevanje in standardizacijo sestavnih delov oziroma elementov. Ravno izenačevanje elementov na različnih tipih vozil, ki jih proizvajamo, pa za TAM predstavlja največjo rezervo. Tokrat smo se na srečo znašli v položaju, ko bomo to rezervo lahko tudi izkoristili,« je zaključil Stojan Perhavec, generalni direktor TAM Maribor.

MILAN GOVEKAR

PREPRICLJIVI PODATKI O USPEHIH »GORENJA«, TOVARNE GOSPODINJSKE OPREME

PROMETEJ IZ VELENJA

»Gorenje«, tovarno gospodinjne opreme, je zanimivo obiskati.

Vedno ti postrežejo z novicami, ki lahko zadovoljijo še tako velikega nestrpnega. Seveda, z novicami o dobrem gospodarjenju.

Tudi to pot je bilo tako.

Lojze Napotnik, tajnik podjetja, je kot iz rokava »stresel« podatke o gospodarjenju v prvem polletju. Ni povedal samo suhoparnih števil, tudi komentiral jih je.

VSE SE JE OBRNILO NA GLAVO

»V prvem polletju letos smo povečali proizvodnjo po vrednosti v primerjavi s istim obdobjem lani kar za 31,6 %, po

količini pa za 27,2 %«, je pripovedoval. »Pa nikar ne mislite, da smo vrednost proizvodnje povečali z višjimi cenami za naše proizvode. Predvsem smo proizvajali kvalitetnejše štedilnike z mnogimi izboljšavami. Hkrati pa smo se morali prilagoditi tudi tržnim razmeram... Čeprav je bilo doslej nekaj let nazaj značilno, da so šli električni štedilniki najbolj v promet spomladi, se je letos vse obrnilo na glavo, če lahko tako rečem. Električnih štedilnikov smo največ prodali v poletnih mesecih...«

Nasprotno kot doslej pa so šli spomladi bolj v promet štedilniki na premog in sploh na trda goriva.

»Tega si preprosto ne moremo razlagati. A vseeno nas takšna dinamika na trgu ni našla nepripravljene. Moram reči, da se je zlasti to pot naša komercialna služba znašla in je bila dovolj elastična, da je s hitrim ukrepanjem zadovoljila v glavnem vse potrebe na trgu,« je še dodal Lojze Napotnik.

PRALNI STROJI CENEJŠI ZA 30.000 S-DINARJEV

V »Gorenju«, tovarni gospodinjne opreme iz Velenja, ne skrivajo zadovoljstva nad tem, da je v polletju stekla nova proizvodnja pralnih strojev v sodobnih proizvodnih prostorih.

Sodobna tehnologija, predvsem pa zares odlična organizacija dela, ki ji inženirji in tehniki te »mlade« tovarne, saj po prečna starost zaposlenih znaša komaj 26 let, posvečajo še posebno pozornost, je omogočila, da so se že približali dnevni proizvodnji 200 pralnih strojev.

»Velika serijska proizvodnja pralnih strojev, to pa bomo, mi-mogrede povedano, v naslednjih mesecih še povečali, nam omogoča tudi zniževanje cen našim izdelkom. Že s sedanjim povečanjem proizvodnje smo znižali cene pralnih strojev za 30.000 S-dinarjev, ali od sedanjih 210 tisoč na 180.000 S-dinarjev...«

Pralni stroji, pa tudi štedilniki »Gorenje«, grede res dobro v promet. Naj povemo, da so jih samo kmetje v Braslovčah na tamkajšnji lokalni gospodarski razstavi nakupili za 7 milijonov S-dinarjev.

SKLADNO POVEČUJEJO TUDI OSEBNE DOHODKE

Prizadevanja strokovnih služb v »Gorenju«, da bi povečali proizvodnjo in hkrati prodali kar

največ izdelkov, pa obetajo za poslenim v tovarni tudi večje osebne dohodke.

Sorazmerno z naraščanjem produktivnosti smo tudi v prvem polletju povečevali osebne dohodke zaposlenih,« nadaljuje Lojze Napotnik. »Sedaj se ti gibljejo poprečno okoli 80.000 S-dinarjev na mesec. Ob koncu leta, ko bomo že proizvedli 40.000 pralnih strojev in ko bomo odpravili še vse morebitne hibe, ki bi medtem nastale v proizvodnji, bodo naši delavci zaslužili poprečno okoli 100.000 S-dinarjev na mesec.«

OB VSEM PA SO TUDI TEŽAVE

»Za nas so največji problem dolžniki. Veste, koliko nam dolgujejo? Nič manj kot tri milijarde S-dinarjev. In kljub temu, da grede naši štedilniki, pa tudi pralni stroji, zlasti v zadnjem času zelo dobro v promet, so nam trgovci še zmeraj dolžni omenjeni znesek... Kaj pa to pomeni za naše podjetje, si lahko predstavljate. Takoj smo na tesnem z obratnimi sredstvi. Tudi sami postajamo dolžniki, skratka, poslovanje se ob tem lahko zelo zaplete...«

V »Gorenju« upajo, da bodo tudi to vrzel izpolnili še s povečano proizvodnjo in si na osnovi te zagotovili dovolj lastnih obratnih sredstev. Z njihovimi dolžniki pa se že pogovarjajo, kako bi denar, ki ga dolgujejo »Gorenju«, čimprej plačali.

IN KAKŠNI SO NAČRTI?

Načrti velenjskega »Gorenja« so precejšnji.

Se zlasti sedaj, ko jim je proizvodnja pralnih strojev stekla v novih, boljših proizvodnih prostorih.

Nič ne skrivajo, da bodo prihodnje leto proizvedli že 100.000 pralnih strojev in že skoraj astronomsko število štedilnikov, nič manj kot 350.000.

Letos bodo proizvedli že milijonti štedilnik — promet iz Velenja.

Tudi za izvoz skrbijo. Kar 25 % vseh proizvedenih štedilnikov, pa tudi nekaj pralnih strojev, bodo izvozili na za nas najbolj zanimivo tržišče, v Zahodno Nemčijo. Seveda izvažajo tudi v druge dežele, toda le v dežele s čvrsto valuto.

Promet iz Velenja tako uspešno prodira tudi na tuje tržišče.

M. Z.

Pozdravej se kockovec

ZA SONCEM GREJE NAJCENEJE VELENJSKI LIGNIT

Vesela vest stotisočem potrošnikom: VELENJSKE KOCKE ZNOVA NA TRŽIŠČU!

Za vse kupce veljajo v trgovinah posebne ugodnosti

TUDI NJIHOVA MEDALJA IMA DVE STRANI

Postal sem pred tovarno, vso sivo in nekam starikavo betežno, in zazdelo se mi je, kot da prihajam na obisk k staremu in dobremu znancu. Že nekajkrat sem namreč obiskal v minulih letih štorske železarje in ob vsakem slovesu sem bil za nekaj spoznanj bogatejši. In spomnil sem se našega zadnjega srečanja in njihovega zavzefega pripovedovanja, kaj vse bodo storili, da bi postali resnični samoupravljavci. Od tedaj so minila dobra tri leta. Pa sem spet prišel, da bi jih poprosil, naj mi povedo, kako so svoje tedanje načrte in napovedi uresničili.

»Samoupravljanje je učinkovito le tedaj,« mi je dejal **IGNAC ZAGORIČNIK**, predsednik delavskega sveta železarne, »če so člani delavskega sveta resno zainteresirani za gospodarjenje in strokovno tako razgledani, da lahko samostojno presoja in odločajo. To pa je še vedno, kot temu pravimo, naša boleča točka.«

(Kasneje sem zvedel, da sta zadnji dve seji delavskega sveta tovarne propadli, ker so bili številni člani neupravičeno odsotni.)

»Pa vendar lahko rečemo,« je pripomnil **JANEZ BARBORIČ**, obratovodja livarne valjev in lanskeletni predsednik sindikata, »da naš delavski svet in njegove komisije še kar

»So pa v delavskem svetu ljudje,« je dejal **LEOPOLD PERC**, vodja oddelka tajništva organov samoupravljanja, »ki se manj zanimajo za samoupravljanje kot drugi. V nekaterih volilnih enotah premalo presodijo, če bo tisti, ki ga bodo izvolili, tudi dobro delal.«

(Ne rečem, da nisem z zanimanjem poslušal, kar so mi pripovedovali, vendar so mi misli ves čas uhajale k delavcu iz obrata komunale, ki mi je zjutraj, ob vходу v tovarno, dejal: »O delavskem samoupravljanju vam ne bi znal ničesar povedati. V naši enoti ga občutimo bolj malo.«)

Zato sem vprašal:

»Kaj pa samoupravljavci?« Spogledali so se. Kazalo je, da me ne razumejo. »Vprašujem, kako pri vsem tem samoupravljanju, o katerem govorite, sodelujejo delavci.«

Potem smo govorili, kaj vse so storili, da bi samoupravljanje po predstavnikih zamenjalo neposredno samoupravljanje proizvajalcev

MARJAN KAVKA, predsednik izvršnega odbora sindikata, mi je pojasnil:

dobro delujejo. Sem v dveh komisijah in vem. Komisija za plan je na primer na osmih sejah obravnavala osnutek letošnjega plana in ko smo se temeljito pogovorili s strokovnimi službami, smo ga spremenili in poslali delavskemu svetu. Kolikor vem, so skoraj vse komisije zelo delavne.«

(Pripovedovali so mi, kako resno se lotevajo nalog in tesno sodelujejo s strokovnimi službami in kako je vse njihovo delo javno.)

»Vsi vedo, za kaj gre in na seji delavskega sveta se laže odločijo.«

(Nesklepčnost na zadnjih dveh sejah je torej bila le spodrsrljaj?)

»Imamo 16 ekonomskih enot, vsaka ima svoj delavski svet in v vsaki je sindikalna podružnica.«

»Odkar smo uvedli ekonomske enote,« je posegel v razgovor **JANEZ BARBORIČ**, »se je zanimanje za poslovanje posameznih enot in tudi železarne precej povečalo. Ljudje so kar navalili na informacije. V obratih zahtevajo kopico podatkov. Sploh je vzdušje v železarni boljše.«

IGNAC ZAGORIČNIK pa je dejal:

»Se je čutili, da ima glavno besedo v enoti obratovodja. Najbolje pozna strokovne probleme in dogaja se, da po

preveč govorijo o strokovno tehničnih vprašanjih, premalo pa o vsem ostalem.«

»Od ljudi v enoti je odvisno, o čem razpravljajo,« je menil **ZORAN TRATNIK**, podpredsednik izvršnega odbora sindikata. »So enote, ki se redno sestajajo in razpravljajo o vseh problemih, druge se sestajajo bolj poredko. Sindikat se trudi, da bi vse enote samoupravno zaživele.«

(V programu dela sindikalne podružnice za letošnje leto sem med drugim bral: »Utrditi in poživiti bo treba delo delavskih svetov enot...« »Z izdelanimi programi dela bomo okrepili sindikalne podružnice enot, da bodo čim bolj samostojno delovale v okviru svojih ekonomskih enot.«)

Spet je spregovoril **MARJAN KAVKA**:

»Sindikat smo postavili na tisto mesto, kamor sodi. Izpolnjuje želje večine in če nastanejo problemi v obratu, organizira sestanke. Predsedniki podružnic so zaupniki delavcev. Sindikalno delo je povezano z vsako najmanjšo aktivnostjo v tovarni. Pri tem nam veliko pomagajo urejene informacije.«

(Obiskal sem veliko tovarn, pa nikjer nisem našel tako dobro urejene informacijske službe. Nekajkrat tedensko dobi vsak delavec Štorskega informatorja, mesečno pa Štorskega železarja, in kdor se zanima, lahko zve vse, kar se dogaja v tovarni.)

»Največkrat pa se dogodi,« je rekel **LEOPOLD PERC**, »da se v enotah zberejo člani izvršnega odbora sindikalne podružnice, delavskega sveta in komunisti ter skupno razpravljajo o problemu svoje enote. Sicer obstaja po statutu tudi zbor delavcev ekonomske enote, toda tega ne sklicujejo povsod.«

(Iz njihovega pravilnika sem razbral, da delavci v enoti samostojno delijo osebne dohodke po točkovnem sistemu, ki velja za vso tovarno. Vrednost točke je višja, če je enota boljše gospodarila. Pri delavskem svetu enote so komisije za delovna razmerja, za varstvo pri delu in dva člana disciplinske komisije, ki pa deluje pri delavskem svetu podjetja. Skladi so centralni.)

»Enota dobro gospodarja,« je ugotovil **IGNAC ZAGORIČNIK**, »če delavci mislijo z lastno glavo.«

Problemov, ki so se jim nakopičili lani in letos in ki jih morajo reševati z »lastno glavo«, kot je dejal predsednik delavskega sveta, pa ni malo

In je nadaljeval: »Ne moremo trditi, da nas reforma ni prizadela. Tržišče je postalo zahtevnejše, biti moramo konkurenčno sposobni in dobri dobavitelji. Surovine so dražje, dražji je transport, naročil je manj, konkurirajo nam uvozniki s cenejšimi izdelki. Zato smo stopili pred delavce s čistimi računi.«

(Iz zaključnega računa za lansko leto je razvidno, da so že lani proizvedli za 7,2 odstotka manj kot leto poprej. Ko so ugotovili vzroke tega znižanja, so temeljito precenili svoje zmogljivosti in razmere na trgu ter si zadali nov proizvodni načrt, po katerem naj bi letos dosegli za 10,4 % manjšo realizacijo kot lani. Ni šlo drugače. Samo cene nameravajo znižati za 850 milijonov starih dinarjev. Osebnih dohodkov so zmanjšali za 13,6 %, sklade pa kar za 76,2 %. Prejšnje razmerje pri delitvi čistega dohodka 75 : 25 so spremenili v 90,7 : 9,3. Pa imajo že skoraj 50 % osnovnih sredstev odpisanih in je nujno potrebno, da nadaljujejo z rekonstrukcijo, za katero so dali že kakih 9 milijard dinarjev. Na zalogi imajo za 3748 milijonov dinarjev surovin, polizdelkov in izdelkov, čeprav so letos zaloge že občutno zmanjšali. Kupci pa jim dolgujejo več kot 3 milijarde dinarjev.)

Pripovedovali so mi: »Plan, ki smo si ga zadali, izpolnjujemo. Fizični obseg proizvodnje je približno na lanski ravni. Realizacija se giblje po planu, povprečni osebni dohodek je bil lani 88,761 din, v prvem polletju letošnjega leta pa 82,674 din. Sklenili pa smo, da zavoljo gospodarskih težav nikogar ne bomo odpustili.«

LEOPOLD PERC pa je še dejal:

»Delavcu je težko dopovedati, da so njegovi prejemki odvisni od razmer na tržišču, in ga obenem spodbujati, da več proizvaja. On ve, da zdaj dela toliko, kot prej, dobi pa manj.«

Kaj delavcu dopovedujejo in kdo naj bi sploh komu kaj dopovedoval

V valjarni so mi številni delavci pripovedovali, da vedo, v kakšnem položaju se je znašla njihova železarna, pripominjali so le:

»Premalokrat pridejo med nas. Letos nismo imeli nobenih sestankov.«

Govorili so vsi vprek, zato sem si zapisal le eno ime: **MILAN SOLINC**, predstregaj.

Vprašal sem ga:

»In če bi imeli sestanke, o čem bi govorili?«

»Ni v nebo vpajočih problemov, so pa težave in nepravilnosti. Na primer pri delitvi osebnih dohodkov. Vsak ima določeno število točk. Jaz jih imam 226 že pet let. Najprej

velja, da točke niso pravilno razdeljene. In tudi ni prav, da dobim enako plačo, če delam bolje ali slabše. Razen tega je vrednost točk v naši enoti odvisna še od poslovanja valjarne in jeklarne, ker imamo vezan proizvodni proces. Na poslovne druge dveh obratov sploh ne moremo vplivati. Rad bi bili samostojni. In uvesti bi morali individualne ter skupinske norme.«

Vsi pa so trdili: »Kaj imamo od sindikata? Le to, da nam ob plači odtisnejo članarino.«

(**Janez Barborič** mi je kasneje povedal, da so samo v dveh enotah začeli delati po terni pravilnik o nagradah, nju in da ni prav nič res, da pravi nekateri, da individualnih in skupinskih norm ni moč uvesti.)

»Prav v tem je problem,« je dejal **IVAN STEPANČIČ**, mešter v obdelovalnici valjev. »Vse bi bilo v redu, če bi bilo več dobrega odnosa do delavca. Človek mora biti osebno zainteresiran za delo in vsi račun pri delitvi morajo biti čisti in jasni. Delavca je treba plačati za njegovo delo in ga hkrati stimulirati za boljše poslovanje enote.«

Tako sem zvedel, da ima štorska železarska medalja dve strani. O eni sem se pogovarjal z volilnimi tovariši, o drugi pa z delavci

»Nobene enotnosti ni,« mi je zaupal **FRANC PEČNIK**, strojni ključavničar v mehaniki delavnici. Delavci navadno ne podprejo mnenja drugega delavca, ki spregovori o napakah, čeprav vedo, da ima prav. Pripovedoval mi je, da je bil sem od vojakov in da bi dobil enako kot tisti, ki so bo dela, se izgubil vso voljo. Nekdo bi moral organizirati neke težnje v prizadevanja skupni cilj.«

(Ekonomske enote torej niso dobro zaživele in tiste, kar so mi s tolikšno zavzetostjo pripovedovali pred tremi leti, še niso uresničili.)

»Pa bomo,« je dejal **JANEZ BARBORIČ**.

»Ekonomske enote morajo poslovati na ekonomski podlagi. Nekaj smo že storili, da bi to dosegli. Uvedli smo planske cene in obračune med enotami. Začeli bomo normirati materialne in režijske stroške, da izračunamo standardne stroške za enoto proizvoda. Vse dohodke bomo oblikovali in delili v enotah. Pri nas namreč nihče ne mislijo, da se delavci zaslужijo samo za delitev osebnih dohodkov. Ko bodo v enoti razpolagali s skladom skupne uporabe, se ne bodo zanimali samo za delitev, pač pa tudi za ustvarjanje dohodka.«

Ob slovesu mi je **Leopold Perc** še rekel:

»V takšni tovarni, kot je naša, je tisoč problemov. Povedati smo vam jih le nekaj.«

Pa jih je bilo kar dovolj. **JANEZ VOLJC**



13. MEDNARODNI

LJUBLJANA



**vinski
sejem**

1.—10. 9. 1967

25 % popust na železnici

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE LJUBLJANA